

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A bírósági végrehajtás jogorvoslati rendszere, különös tekintettel a végrehajtási kifogásra

Szerző:

dr. Szigethy-Nagy Zsófia

bírósági titkár

Veresegyház, 2025. augusztus 18.

„Hiában volna törvényszéket tartani, ha az ítélet végrehajtása nem következne.”¹ Frank Ignác eme 1846-ban megfogalmazott mondata, mely napjainkban is megállja a helyét, jól tükrözi a végrehajtás jelentőségét. A végrehajtás során állami kényszer alkalmazásával kell elérni, hogy az önkéntesen nem teljesítő adós teljesítse kötelezettségét. Egy ilyen eljárásban rendkívül fontos szerepet kap a jogorvoslat, mely biztosítja a felek számára az eljárás törvényi keretek között tartását, a felek esetleges jogsérelmeinek orvoslását. A végrehajtás jogorvoslati rendszerében kiemelt jelentőséggel bír a végrehajtási kifogás, mely a végrehajtó intézkedéseivel szemben terjeszthető elő.

Jelen írás célja, hogy részletesen bemutassa a bírósági végrehajtás jogorvoslati rendszerét, különös figyelmet szentelve a végrehajtási kifogás jogintézményének. A dolgozatomban nemcsak a végrehajtási kifogás alapjait, jogi szabályozását és alkalmazási feltételeit vizsgálom, hanem annak gyakorlati aspektusaira is kitérek és ezen keresztül bemutatom a végrehajtási kifogás benyújtásának eljárási rendjét, valamint a bíróságok és a végrehajtók szerepét a végrehajtási kifogások elbírálásában.

I. A bírósági végrehajtás jogorvoslati rendszerének csoportosítási lehetőségei

1. A jogorvoslat fogalmi meghatározása

Magyarország Alaptörvényének XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

A jogorvoslat eljárásjogi értelemben valamely sérelmes vagy sérelmesnek vélt határozat megtámadása a fél vagy az erre jogosult más személy részéről azzal a céllal, hogy a feljogosított hatóság a határozatot bírálja felül és a jogsérelmet orvosolja². Az Alkotmánybíróság szerint „minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis hogy a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát. A jogorvoslat ténylegességének

¹ FRANK Ignác: *A közigazság törvénye Magyarhonban*. Második rész I. Buda, 1846. 277.o.

² LUKÁCS Tamás, MARTONOVICS Bernadett, SCHADL György (szerk.): *Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez*. Vht. 211.§-ához fűzött kommentár 1. pontja

követelménye, vagyis az, hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására, két elemet foglal magában: egyrészt, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevételét nem gátolják-e jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljeskörűsége, illetve korlátozottsága. A hatékony bírói jogvédelem követelménye része a tisztességes bírósági eljáráshoz való jognak. A jogi szabályozással szemben alkotmányos igény, hogy a perbe vitt jogokról a bíróság érdemben dönthessen. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést. A tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerét kielégítő hatékony bírói jogvédelem pedig attól függ, hogy az eljárási szabályok értelmében a bíróság mit vizsgálhat felül.”³

Az egyes eljárások során érvényesülő jogorvoslati lehetőségeket az eljárási törvények határozzák meg. Az eljárási törvények továbbá meghatározzák azt is, hogy mely jogorvoslati formák minősülnek rendesnek, illetve melyek rendkívülinek, valamint melyek bírnak halasztó hatállyal az eredeti döntésre nézve, illetve milyen szintjeit biztosítja az állam a jogorvoslatoknak⁴.

2. A bírósági végrehajtási eljárás során igénybe vehető jogorvoslatok csoportosítása

A bírósági végrehajtás során igénybe vehető jogorvoslatoknak többféle csoportosítása ismert. Egyrészt különbség tehető aszerint, hogy mely jogszabály szabályozza a jogorvoslatot, így beszélhetünk a Vht.-ben szabályozott jogorvoslatokról (végrehajtási lap visszavonása, végrehajtási záradék törlése, bíróság végzése elleni fellebbezés, végzés elleni felülvizsgálati kérelem, valamint végrehajtási kifogás) és a Pp.-ben szabályozott jogorvoslatokról (végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti per, végrehajtási igényper, foglalás tűrése iránti per, követelés behajtása iránti per, végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás engedélyezése iránti per), melyek dogmatikailag a peres eljárások közé tartoznak, azonban bizonyos szempontból tekinthetők végrehajtási jogorvoslatoknak is.

A bírósági végrehajtás során igénybe vehető jogorvoslatok között különbséget tehetünk aszerint is, hogy az peres vagy nemperes eljárás keretében kerül elbírálásra. A Vht.-ben szabályozott valamennyi

³ 11/2019. (III.29.) AB határozat, Indokolás [11]

⁴ ÁRVA Zsuzsanna: *Nagykommentár Magyarország Alaptörvényéhez*. Alaptörvény XXVIII. cikkéhez fűzött kommentár 7. A jogorvoslatokhoz való jog

jogorvoslat nemperes eljárásoknak, míg a Pp-ben szabályozott végrehajtási perek peres eljárásoknak tekintendők.

További csoportosítási lehetőség lehet az, hogy ki élhet az adott jogorvoslattal. Például a foglalás tűrése vagy a követelés behajtása iránti pert csak a végrehajtást kérő kezdeményezhet, míg végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti pert csak az adós indíthat. Bármely fél kezdeményezheti például a végrehajtási lap visszavonását, a végrehajtási záradék törlését, továbbá bármely fél előterjeszthet végrehajtási kifogást. A jogszabályok továbbá bizonyos esetekben lehetővé teszik a nem fél jogállású személyeknek is jogorvoslat igénybevételét például a zálogjogosult végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás engedélyezése iránt keresetet terjeszthet elő a bíróságnál.

Elhatárolási szempont lehet még, hogy a jogorvoslat a bíróság határozata, a közjegyző határozata vagy a végrehajtó intézkedése ellen irányul.

Végezetül de nem utolsó sorban a bírósági végrehajtás során igénybe vehető jogorvoslatokat csoportosíthatjuk aszerint is, hogy azzal a végrehajtás mely szakaszában lehet élni. Eszerint különbséget tehetünk a végrehajtás elrendelése és a végrehajtás foganatosítása során igénybe vehető jogorvoslatok között. Maga a Vht. is eszerint csoportosítja a jogorvoslatokat. Így a végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslatok az alábbiak:

- végrehajtási lap visszavonása;
- végrehajtási záradék törlése;
- fellebbezés a végrehajtás elrendelésével kapcsolatban;
- felülvizsgálati kérelem a végrehajtás elrendelésével kapcsolatban.
- A végrehajtás foganatosításával kapcsolatos jogorvoslatokhoz az alábbiakat sorolhatjuk:
- végrehajtási kifogás;

- fellebbezés a végrehajtás foganatosításával kapcsolatban;
- más jogorvoslatok;
- végrehajtási perek.

II. A végrehajtás elrendelésével kapcsolatos jogorvoslatok

A végrehajtási lap visszavonása, a végrehajtási záradék törlése

2.1.1. A hatályos szabályozás

A hatályos szabályozás rövid áttekintése előtt szükséges tisztázni, hogy mely bíróság tekinthető a végrehajtást elrendelő bíróságnak. A fogalmat a Vht. 225. § (6) bekezdése adja meg, mely szerint a végrehajtást elrendelő bíróságnak azt a bíróságot kell tekinteni, amely a végrehajtható okirat kiállítására jogosult. A Vht. 224/A. §-a alapján, ha a bírósági végrehajtás elrendelése a közjegyző hatáskörébe tartozik, a végrehajtást elrendelő bíróságon a közjegyzőt, a végrehajtást elrendelő bíróság által hozott határozat alatt a közjegyző által hozott határozatot kell érteni.

A végrehajtási lap visszavonására, illetve a végrehajtási záradék törlésére vonatkozó szabályokat a Vht. 211-212. §-ai tartalmazzák. Eszerint, ha a végrehajtási lap kiállítására, vagy az okirat záradékkal való ellátására a törvény megsértésével került sor, akkor a végrehajtási lapot vissza kell vonni, illetve a végrehajtási záradékot törölni kell. A végzésben a bíróságnak határoznia kell arról is, hogy melyik fél viseli a végrehajtási költségeket. A BDT2012.2832 számú eseti döntése szerint a bíróságnak határoznia kell arról, hogy melyik fél viseli a végrehajtási költségeket, de az összegről való döntés nem tartozik a végrehajtást elrendelő bíróság hatáskörébe. Indokolásában a bíróság rámutatott arra, hogy „miután a végrehajtási lap visszavonása körében a Vht. nem tartalmaz szabályozást a végrehajtási költségek viselésére vonatkozóan, így e körben a Vht. 9. §-ában foglalt utaló szabály folytán a Pp. rendelkezései az irányadók. A bíróságnak tehát határozatot kell hoznia a Pp. 77. § alapján arra vonatkozóan, hogy melyik fél köteles viselni a végrehajtási költségeket a végrehajtási lap visszavonása esetén. E körben az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy

a végrehajtási eljárás a végrehajtást kérőre nézve eredménytelenül zárult, így a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében a Vht. 9. §-ának utaló szabálya folytán a végrehajtási költségek viselésére is a végrehajtást kérő köteles.”⁵ A végrehajtási költségekösszecszerűségére vonatkozóan a bíróság rámutatott arra, hogy a végrehajtási lap visszavonása a végrehajtást fogatosító bíróság hatáskörébe tartozik, ugyanakkor a végrehajtási lap visszavonását követően a végrehajtó még egyéb intézkedéseket (nem végrehajtási cselekményeket) végez, többek között díjjegyzéket állít ki, melyet egyrészt a végrehajtó és nem a végrehajtást elrendelő bíróság kézbesít a felek részére, másrészt pedig a díjjegyzékkel szemben előterjesztett végrehajtási kifogás elbírálására nem a végrehajtást elrendelő, hanem a végrehajtást fogatosító bíróság rendelkezik hatáskörrel. Mindezekből pedig az következik, hogy a díjjegyzék felülvizsgálatával, a végrehajtási költségekösszecszerűsége tárgyában való döntéshozattal tehát a végrehajtást elrendelő bíróság elvonná a végrehajtást fogatosító bíróság hatáskörét.

A végrehajtást elrendelő bíróság a végrehajtási lap visszavonását, illetőleg a végrehajtási záradék törlését bármelyik fél kérelmére, a végrehajtó jelentése alapján vagy saját kezdeményezéséből bármikor elrendelheti.⁶ Miután a végrehajtási eljárásban a végrehajtást kérő és az adós minősülnek félnek, így rajtuk kívül más nem terjeszthet elő végrehajtási lap visszavonása, illetőleg végrehajtási záradék törlése iránti kérelmet. Az eljárás illetékmentes, és figyelemmel arra, hogy a kérelem előterjesztésére a jogszabály nem tartalmaz határidőt ezért a végrehajtás során bármikor előterjeszthető. A végzést kézbesíteni kell a feleknek, akik a végzéssel szemben fellebbezéssel élhetnek. Itt hangsúlyozandó, hogy korábban nem volt egységes a jogalkalmazási gyakorlat tekintetben, hogy a végrehajtási lap visszavonása, illetve a záradék törlése iránti kérelmet elutasító bírósági döntéssel szemben van-e helye fellebbezésnek. E kérdést a Kúria jogegységi tanácsa a 3/2021. számú jogegységi határozata rendezte, mikor kimondta, hogy a végrehajtási lap visszavonására, illetőleg a végrehajtási záradék törlésére irányuló kérelmet elutasító végzés ellen is van helye fellebbezésnek.

⁵ BDT2012.2832

⁶ Vht. 212. § (1) bekezdés

2.1.2. A végrehajtási lap visszavonása

Végrehajtási lap visszavonására akkor kerülhet sor, ha a végrehajtás elrendelése nem felelt meg a jogszabályoknak, azaz a bíróság a végrehajtási lapot a törvény megsértésével állította ki. Ez akkor történhet meg, ha a végrehajtás elrendelésének valamely általános vagy különös feltétele hiányzik. A végrehajtás elrendelése során a bíróságnak vizsgálnia kell a végrehajtás általános és speciális feltételeit, bármelyik feltétel hiánya esetén a végrehajtás elrendelése iránti kérelem teljesítését a bíróságnak meg kell tagadnia. Mindebből egyértelműen következik, hogy ha a végrehajtási lap visszavonása iránti kérelem olyan tényre, körülményre irányul, amely az elrendelést követően következett be, a kérelem nem lehet alapos. Ez lehet az elhatároló ismerv a végrehajtás megszüntetése iránti pertől, így például az adós időközi teljesítésére való hivatkozása - annak valósága esetén - a végrehajtás megszüntetésére adhat okot.⁷

Amennyiben bármelyik feltétel hiánya esetén mégis sor kerül a végrehajtás elrendelésére, úgy az megalapozhatja a végrehajtási lap visszavonását. A végrehajtás általános feltételeit a Vht. 13. §-a tartalmazza, mely szerint végrehajtható okiratot akkor lehet kiállítani, ha a végrehajtandó határozat kötelezést (marasztalást) tartalmaz, jogerős végleges vagy előzetesen végrehajtható, valamint az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság határozata további jogorvoslással nem támadható, és a teljesítési határidő letelt.⁸ A végrehajtás különös feltételeit tartalmazza többek között a Vht. 15-19. §-ai, de a végrehajtás különös feltételei közé sorolható például a követelés elévülésének hiánya is. E körben meg kell említeni, hogy a hatályos Vht. különbséget tesz a végrehajtási jog elévülésének hivatalbóli, valamint kérelemre történő vizsgálata között, így általában a végrehajtási jog elévülését kérelemre kell figyelembe venni. Amennyiben a végrehajtási jog elévülését hivatalból kell figyelembe venni és ennek ellenére a már elévült követelés vonatkozásában végrehajtási lap kiállítására került sor, úgy a végrehajtási lap visszavonásának van helye, arra tekintettel, hogy a végrehajtást elrendelő bíróság megsértette a Vht. 57. §-ában foglalt rendelkezéseket.⁹ Tartásdíj behajtására elrendelt végrehajtás esetén a végrehajtható okiratot a lejárt, 6 hónapnál régebbi tartásdíjrészletekre nézve akkor lehet kiállítani, ha a végrehajtást kérő valószínűsítette, hogy a tartásdíjhátralék az adós rosszhiszemű magatartására vezethető vissza, vagy annak érvényesítését alapos okból mulasztotta

⁷ LUKÁCS - MARTONOVICS - SCHADL (szerk.): i.m. Vht. 211.§-ához 2. pont

⁸ Vht. 13. § (1) bekezdés

⁹ GYOVAI Márk: *A végrehajtási lap visszavonásának gyakorlata - különös tekintettel a végrehajtó jelentésére*; Köjegyzők Közlönye 2015/2., 22-39. oldal

el¹⁰. Ha tehát a bíróság úgy állít ki végrehajtási lapot 6 hónapnál régebbi tartásdíjrészletekre, hogy annak törvényi feltételei nem állnak fenn, akkor abban az esetben végrehajtási lap visszavonásának lehet helye, figyelemmel arra, hogy a végrehajtási lapot kiállító bíróság megsértette a Vht. 57. §-ában foglaltakat. A Vht. 211. § (1) bekezdése szerint a végrehajtási lapot, ha a törvény megsértésével bocsátották ki, vissza kell vonni.

A Fővárosi Ítéltábla egy eseti döntése szerint a végrehajtási lapot vissza kell vonni akkor is, ha azt nem a Vht., hanem bármely más törvény megsértésével állította ki a bíróság. A történeti tényállás szerint az elsőfokú bíróság végrehajtási lapot bocsátott ki az adóssal szemben. Az adós a végrehajtási lap visszavonását kérte arra való hivatkozással, hogy kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződése volt, mely tény a Fővárosi Bíróság ítélete is tartalmazta. A 2012. évi CLXII. törvény 6. § (1) bekezdése¹¹ értelmében végrehajtási eljárás nem lett volna indítható, és miután a bíróság a végrehajtási lapot a törvény megsértésével bocsátotta ki, így azt a Vht. 211. § (1) bekezdése alapján vissza kell vonni. A Fővárosi Ítéltábla a döntésében rámutatott arra, hogy a Vht. 211. § (1) bekezdésének szövegezéséből az derül ki, hogy nem csupán akkor kell a végrehajtási lapot visszavonni, ha a Vht. rendelkezéseinek megsértésével lett a végrehajtási lap kiállítva. Ha bármely más törvény megsértésével történt a végrehajtás elrendelése, akkor is a végrehajtási lap visszavonásának van helye¹².

Ugyanakkor, ha a felek személyében a végrehajtható okirat kiállítását megelőzően következett be változás (például adós még a végrehajtható okirat kiállítását megelőzően elhunyt), azonban a változást csak a végrehajtható okirat kiállítását követően észlelték, úgy ez nem eredményezi a végrehajtási lap visszavonását, hanem ebben az esetben a végrehajtást foganatosító bíróságnak a Vht. 39. §-a alapján a jogutódlás megállapítása iránti eljárást kell lefolytatnia.¹³

2.1.3. A végrehajtási záradék törlése

A végrehajtási lap kibocsátása mellett a végrehajtás elrendelésének másik módja az okiratok végrehajtási záradékkal történő ellátása, melynek során az arra jogosult bíróságnak vagy hatóságnak

¹⁰ Vht. 14. §

¹¹ 6. § (1) E törvény hatálybalépését követően az Egyesület károkozó üzemből tartó tagjával szemben - az Egyesület kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződéseken alapuló fizetési kötelezettségének elmulasztása folytán megállapított - kártérítési igény miatt végrehajtási eljárás nem indítható.

¹² BDT2014.3124

¹³ 1/2023. Jogegységi határozat (Jpe.III.60.049/2022/8.)

szintén vizsgálnia kell, hogy a végrehajtási záradékolásra irányuló kérelem megfelel-e a végrehajtás általános és különös feltételeinek. Figyelemmel arra, hogy a Vht. 20. § (2) bekezdése alapján a végrehajtási záradékra megfelelően alkalmazni kell a végrehajtási lapra vonatkozó rendelkezéseket, így ebből következik, hogy az okiratok végrehajtási záradékkal való ellátása törvénysértő lesz, ha az nem felel meg a Vht. 13-14. §-aiban foglalt általános feltételeknek. Szintén a végrehajtási záradék törlésére adhat okot, ha a végrehajtási záradék nem felel meg a Vht. 22-23/C. §-aiban foglalt speciális feltételeknek.

Fontos kiemelni, hogy a törvénysértéssel elrendelt végrehajtási eljárás lefolytatása során foganatosított végrehajtási cselekmény nem a törvény erejénél fogva veszti el a hozzá fűződő joghatásokat, hanem akkor, ha a végrehajtási jogorvoslat eredményeként a végrehajtási cselekményt a bíróság konstitutív hatályú határozattal megsemmisíti. A végrehajtási záradék törlése önmagában ilyen joghatással nem jár.¹⁴ A BDT 2009.2038. számú eseti döntésben a bíróság azzal a problémával találta szembe magát, hogy a záradékkal elrendelt végrehajtás során már lefolytatták az árverést és a záradék törlése iránti kérelem az árverési vevő tulajdonszerzését követően került előterjesztésre. A végrehajtási záradékot a jogorvoslat eredményeként a bíróság törölte, mivel a végrehajtás elrendelésének törvényi feltételei nem álltak fenn. Az ügyben eljáró Szegedi Ítéltőtanács döntése szerint azonban abból, hogy a törvénysértéssel elrendelt végrehajtási eljárás lefolytatása során foganatosított végrehajtási cselekményekhez - árveréshez - nem fűződhet jogi hatály, az következik, hogy az ilyen végrehajtási cselekményt, a szóban forgó esetben az árverést, a bíróságnak határozattal kell megsemmisítenie. A törvénysértő végrehajtási eljárás végrehajtási cselekményét a bíróság külön döntéssel semmisíti meg, a jogorvoslat folytán a határozata rendelkező részében a törvénysértő végrehajtási eljárás jogkövetkezményeit levonja. A törvénysértő végrehajtási cselekmény tehát nem a törvény erejénél fogva (ipso iure) veszti el a hozzá fűződő joghatásokat, hanem akkor, ha erre irányuló, megfelelő időben előterjesztett végrehajtási jogorvoslat (kifogás) eredményeként a végrehajtási cselekményt a bíróság konstitutív hatályú határozattal megsemmisíti. A végrehajtási záradék törlése önmagában ilyen hatással nem jár. A végrehajtási jogorvoslat, vagyis a végrehajtási kifogás elmulasztása, vagy bírósági határozat hiányában az egyébként törvénysértő végrehajtási cselekményhez fűződő joghatások fennmaradnak. Az árverés megsemmisítése hiányában az eredeti

¹⁴ BDT2009.2038

tulajdonjogi bejegyzés visszaállítására nincs lehetőség, az árverési vevő megszerzett tulajdonjoga nem enyészik el.

A fellebbezés

A végrehajtás elrendelése során főszabály szerint fellebbezéssel akkor lehet élni, ha a bíróság a végrehajtást végzéssel rendelte el. Végzéssel rendeli el a bíróság a végrehajtást a Vht. 24. §-a szerinti közvetlen letiltás, a Vht. 80. §-ában szabályozott átutalási végzés, a Vht. 114/A. §-a alapján a zálogjogosult végrehajtási eljárásba való bekapcsolódását engedélyező végzés, a Vht. 183. §-a szerinti önkényesen elfoglalt lakáskiürítést elrendelő végzés, valamint a Vht. 190. §-a szerinti biztosítási intézkedés esetén. Amennyiben a végrehajtás iránti kérelem részben alaptalan, a bíróság a végrehajtási lapot a kérelemtől eltérően állítja ki és erről végzést hoz, mely ellen szintén helye van fellebbezésnek.

A fellebbezés előterjesztésére a felek jogosultak, azaz az adós és a végrehajtást kérő. A végrehajtás megtagadása iránti végzéssel szemben azonban kizárólag a végrehajtást kérő élhet fellebbezéssel.

A végrehajtást elrendelő, illetve a végrehajtás iránti kérelemtől eltérő kiállításról rendelkező végzéssel szemben előterjesztett fellebbezésnek a végrehajtás fogantatosítására nincs halasztó hatálya, azonban - ha e törvény másképpen nem rendelkezik - a lefoglalt dolgok értékesítése iránt nem lehet intézkedni, és a végrehajtás során befolyt összeget nem lehet a jogosult részére kifizetni.¹⁵ Ilyen eltérő rendelkezés a romlandó dolog, melyet a foglalás után haladéktalanul értékesíteni kell¹⁶, hiszen a romlandó dolog esetében az adósnak és a végrehajtást kérőnek is érdekében állhat, hogy a gyors értékesítésben közreműködjenek, hiszen az idő múlása jelentős értékvesztéssel jár.¹⁷

Ha a végrehajtás a Vht. 28. §-a szerinti közvetlen bírósági felhíváson alapul, akkor e végzés ellen lehet fellebbezéssel élni¹⁸. A Vht. 28. §-a értelmében a bíróság az olyan határozatában - ideértve az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzést is -, amellyel a munkabérben részesülő személyt tartásdíj fizetésére kötelezte, a munkáltatót egyúttal közvetlenül felhívja arra, hogy a határozatban megállapított összeget vonja le, és fizesse ki a jogosultnak. Ez esetben tehát a felek ezen határozattal

¹⁵ Vht. 213. § (2)

¹⁶ Vht. 116. § (1)

¹⁷ LUKÁCS - MARTONOVICS - SCHADL (szerk.) i.m. Vht. 116. §-ához

¹⁸ Vht. 213. (4)

szemben élhetnek jogorvoslattal és mivel ezen rendelkezésre nem vonatkozik a Vht. 213. § (2) bekezdése, ezért a döntés elleni fellebbezésre a Pp. 365. §-ában foglalt szabályok alkalmazandók, s így a fellebbezésnek a Pp. 365. § (7) bekezdése alapján a határozat végrehajtására halasztó hatálya van.

A fellebbezés előterjesztésére nyitva álló határidő a Vht. 9. §-a alapján alkalmazandó Pp. 365. § (6) bekezdése alapján a végzés közlésétől számított tizenöt nap.

Felülvizsgálat

Mivel a Vht. tételesen határozza meg, hogy melyek azok a másodfokon jogerőre emelkedett, a végrehajtás elrendelésével kapcsolatos döntések, amelyek felülvizsgálati kérelemmel támadhatók, így a Vht. 214. §-ában felsorolt döntéseken kívül a végrehajtás elrendelése tárgyában hozott végzésekkel szemben felülvizsgálatnak nincs helye.¹⁹

A felülvizsgálatot a végrehajtás elrendelése körében a Vht. csak igen szűk körben, egyetlen speciális esetben teszi lehetővé. Ez az egyetlen eset pedig az, amikor a bíróság másodfokon külföldi határozat végrehajtási tanúsítvánnyal való ellátásáról, illetőleg végrehajtásának elrendeléséről jogerősen döntött.²⁰ A külföldi határozatok végrehajtásáról a Vht. XII. fejezete rendelkezik. A felülvizsgálati kérelem benyújtására és elbírálására a Pp. XXIX. fejezete alkalmazandó.

III. A végrehajtás fogatosítása során igénybevehető jogorvoslatok

3.1. A végrehajtási kifogás

3.1.1. A végrehajtási kifogásról általában, halasztó hatály a végrehajtási kifogásoknál

A végrehajtás fogatosítása konkrét végrehajtási cselekmények útján jelenik meg, amelyek az eljárásjogi szabályok helytelen alkalmazása folytán a törvénynek nem megfelelő állapotot idézhetnek

¹⁹ BH1999.315.

²⁰ Vht. 214. § (1)

elő, melynek orvoslására szolgálnak a végrehajtás foganatosítása során igénybe vehető jogorvoslatok, köztük elsősorban a végrehajtási kifogás. A végrehajtási kifogás a végrehajtónak a végrehajtási eljárás szabályait és a végrehajtási kifogást előterjesztő jogát vagy jogos érdekét lényegesen sértő intézkedése, illetőleg intézkedésének elmulasztása ellen igénybe vehető rendes jogorvoslat. A végrehajtási eljárás szabályainak lényeges megsértése az olyan jogszabálysértés, amelynek a végrehajtási eljárás lefolytatására érdemi kihatása volt.

A végrehajtási kifogás célja a végrehajtó tevékenységének a jogszabályi keretek közé szorítása, törvényességének biztosítása.²¹ E körben a Kúria a BH2008. 120. számú eseti döntésében kiemelte, hogy a Vht. a bíróság részére nem általánosságban biztosítja a végrehajtó eljárása feletti törvényességi ellenőrzést, hanem azt a rendes jogorvoslat (végrehajtási kifogás) igénybevétele esetén teszi lehetővé. A Vht. 217. §-ának (1) bekezdése értelmében tehát a bíróság csak végrehajtási kifogás előterjesztése esetén jár el. A végrehajtó intézkedésének törvényességét, illetve mulasztását pedig a kifogás tartalmi keretei között bírálja el.

Fontos kiemelni, hogy főszabály szerint a végrehajtási kifogás nem akasztja meg a végrehajtási eljárást, vagyis a végrehajtó intézkedése ellen előterjesztett kifogásnak nincsen halasztó hatálya, de a kifogást előterjesztő beadványában kérheti a bíróságtól a végrehajtás felfüggesztését. Erre a Vht. 49.§ (1) bekezdés biztosít lehetőséget, mely szerint, ha a végrehajtható okirat vagy a végrehajtó intézkedése ellen jogorvoslattal éltek, a jogorvoslatot elbíráló bíróság a végrehajtást felfüggesztheti. Bizonyos esetekben azonban a Vht. maga is kivételt tesz, így például a végrehajtó intézkedése ellen előterjesztett kifogásnak halasztó hatálya van abban az esetben, ha azt az árverési jegyzőkönyvvel vagy a felosztási tervvel szemben terjesztették elő. Ugyanakkor a Vht. 221. §-a alapján a végrehajtási kifogás tárgyában hozott végzés elleni fellebbezésnek halasztó hatálya van, de ez esetben a fellebbezés a végzésben foglaltak hatályosulását akasztja meg, nem pedig a végrehajtó kifogásolt intézkedésének végrehajtását²².

²¹ GELENCSÉR Dániel - UDVARY Sándor (szerk.): *A bírósági végrehajtásról szóló törvény és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja*. Budapest, 2021. HVG-ORAC kiadó 767. oldal 3. pont

²² GELENCSÉR - UDVARY (szerk.) i.m. 796. oldal 2465

3.1.2. A bíróság hatásköre, illetékessége

A végrehajtási kifogás elbírálására a végrehajtást fogantatosító bíróság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel.

A gyakorlatban kérdésként merült fel, hogy a megkeresett végrehajtó intézkedése ellen előterjesztett végrehajtási kifogást melyik végrehajtó székhelye szerint illetékes bíróságnak kell elbírálnia. A Vht. 33. § (1) bekezdése alapján, ha az ügygazda végrehajtó székhelye szerinti fővároson, illetőleg vármegyén (a továbbiakban együtt: vármegye) kívül válik szükségessé helyszíni eljárási cselekmény fogantatosítása, az ügygazda végrehajtó megküldi a végrehajtható okirat másolatát és a szükséges iratokat elektronikus úton a Kar hivatali szervének, amely továbbítja az ügyelosztás szabályaira figyelemmel az eljárási cselekmény fogantatosításának helye szerint illetékes azon végrehajtónak, akinek a székhelye a cselekmény fogantatosításának helye szerinti vármegyében van (a továbbiakban: megkeresett végrehajtó). Amennyiben a megkeresett végrehajtó intézkedése ellen terjesztenek elő végrehajtási kifogást, úgy azt az ügygazda végrehajtó szerinti bíróságnak kell elbírálnia. Ennek indoka, hogy a megkeresés folytán nem kerül sor új végrehajtási eljárás elrendelésére, nincs új végrehajtási ügy, hanem a megkeresett végrehajtó az ügygazda végrehajtó által fogantatosított végrehajtási eljárás keretében tevékenykedik. Mivel egy végrehajtási ügyben egy végrehajtást fogantatosító bíróság lehet, az ügygazda végrehajtó szerinti végrehajtást fogantatosító bíróság jogosult elbírálni a végrehajtási ügyben keletkezett végrehajtási kifogásokat.²³

3.1.3. A végrehajtási kifogás előterjesztésére jogosult személyek

Végrehajtási kifogást a fél vagy más érdekelt, továbbá a Vht. 223. § (1) bekezdése alapján az ügyész terjeszthet elő. Ahogy azt már korábban is írtam a végrehajtási eljárásban félnek a végrehajtást kérő és az adós tekintendő. Más érdekelt az lehet, akinek jogát vagy jogos érdekét a végrehajtó intézkedése vagy az intézkedés elmulasztása lényegesen sérti. Azt, hogy az adott ügyben a félnek nem minősülő kifogást előterjesztő más érdekeltnek számít-e, mindig az adott egyedi ügyben kell vizsgálni. A kifogást előterjeszthető személyi körre vonatkozó bírói gyakorlatot áttekintve megállapítható, hogy a gyakorlat más érdekeltnek tekintik egyértelműen a kezest, vagy az ingatlanra vezetett végrehajtás esetén azt, akinek az ingatlan-nyilvántartásba az adott ingatlanra bejegyzett

²³ Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 16-ai Országos Tanácskozásának 2. állásfoglalása

joga van (például a tulajdonostársat osztatlan közös tulajdon esetén). Más érdekeltnek tekinthető a bírósági gazdasági hivatal is az állam által előlegezett végrehajtási költséggel kapcsolatban.²⁴ A lefoglalt ingó dolog tulajdonosa is előállhat végrehajtási kifogással a végrehajtó valós vagy vélt jogszabálysértő eljárása miatt, azonban tulajdoni igényét csak végrehajtási igényperben a Pp. szabályai szerint érvényesítheti. A végrehajtási igényper szabályait a későbbiekben részletesen ismertetem.

3.1.4. A végrehajtási kifogás előterjesztésének határideje

A végrehajtási kifogás benyújtására a Vht. tizenöt napos szubjektív határidőt állapít meg, mely a kifogásolt végrehajtói intézkedéstől, illetve a róla történt tudomásszerzéstől, akadályoztatás esetén pedig az akadály megszűnésétől számítandó. Másrészt a törvény egy végső, objektív határidőt is meghatároz, mely a kifogásolt végrehajtói intézkedéstől számított három hónap. Azaz a végrehajtói intézkedéstől számított három hónap elteltével végrehajtási kifogás már nem terjeszthető elő, e határidő elmulasztása esetén igazolásnak helye nincs.

Míg a tizenöt napos szubjektív határidőt rendszerint a fél részére történt kézbesítés időpontjától számítjuk, melynek következtében a kezdő időpont az egyes feleknél eltérő lehet, addig a három hónapos objektív határidőt a végrehajtói intézkedéstől kell számítani, így a kezdő időpont minden fél esetében azonos. A gyakorlatban kérdésként merülhet fel, hogy a tizenöt napos szubjektív határidő anyagi vagy eljárásjogi jellegű-e. Mivel e határidő elmulasztása miatti igazolást kimondottan a törvény teszi lehetővé, ez pedig arra utal, hogy ez a határidő eljárásjogi, nem pedig anyagi jogi. Ezt támasztja alá a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 16-ai Országos Tanácskozásának 6. állásfoglalása is, mely szerint a végrehajtási kifogás a végrehajtás fogatosítása során előterjeszhető jogorvoslat. Mivel előterjesztésére a már megindult végrehajtási eljárásban kerülhet sor, a Beisz 84. §-a értelmében a végrehajtási kifogás nem tekinthető kezdőiratnak. E jogorvoslat benyújtására biztosított határidő - hasonlóan a további jogorvoslatok benyújtására előírt határidőkhöz - nem anyagi jogi, hanem eljárásjogi jellegű. Mindezek alapján tehát elegendő a kifogást a határidő utolsó napján postára adni.

²⁴ LUKÁCS - MARTONOVICS - SCHADL (szerk.) i.m. Vht. 217. §-ához 2. pont

Fontos kiemelni, ahogy azt a Kúria egy eseti döntésében is kifejtette, hogy az elmulasztott jogorvoslat előterjesztésének lehetőségét a későbbi, más végrehajtási intézkedések elleni kifogás előterjesztése nem "éleszti fel". Így például a végrehajtás során befolyt összeg kifizetése érdekében készített felosztási tervvel szemben előterjesztett kifogás keretében az árverés törvényessége már nem vizsgálható. Az pedig, hogy az árverés jogszerűen zajlott-e le, csakis attól függ, hogy a végrehajtó megtartotta-e a Vht. vonatkozó szabályait. A végrehajtási kifogás előterjesztésére biztosított törvényi határidő elmulasztása pedig nem menthető ki azzal sem, hogy a jogsértést az érdekelt csak a felosztási tervvel kapcsolatos eljárásban ismerte fel.²⁵

A határidő számításánál további problémát jelenthet, hogy a végrehajtó mulasztása esetén a végrehajtási kifogás előterjesztésére nyitva álló határidőt milyen időponttól kell számítani. A határidő számításához a Vht. 217 § (6) bekezdése ad némi támpontot, ugyanakkor a c) pont szerinti „ésszerű idő” értelmezése esetenként nehézséget okozhat. Mulasztásos végrehajtási kifogás esetén elsősorban azt kell vizsgálni, hogy az elmulasztott intézkedés megtételére a jogszabály ír-e elő határidőt a végrehajtó részére. Amennyiben az intézkedés megtételére a végrehajtó számára van konkrét jogszabályban előírt határidő, úgy a kifogás előterjesztésére nyitva álló határidő az intézkedés megtételére előírt határidő leteltét követő napon kezdődik. Ha a végrehajtó részére jogszabály nem ír elő konkrét határidőt, úgy a Vht. 9. §-a alapján alkalmazandó Pp. 110. § (1) bekezdésében foglalt harminc napos általános ügyintézési határidő lesz az irányadó, és így a mulasztásos kifogás előterjesztésére nyitva álló határidőt a harminc nap leteltét követő naptól kell számítani.

További gyakorlati probléma, hogy határidőben beérkezettnek tekinthető-e a végrehajtási kifogás, ha azt nem a végrehajtóhoz, hanem a végrehajtást foganatosító bírósághoz terjesztik elő tizenöt napon belül. A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 16-ai Országos Tanácskozásának 68. állásfoglalása szerint a Vht. 217. § (2) bekezdése alapján a végrehajtási kifogást a végrehajtónál kell benyújtani. Ebből következően: ha a végrehajtási kifogást a Vht.-ban előírt 15 napos határidőn belül nem a végrehajtónál nyújtják be, az elkésztettnek tekintendő, mindazonáltal igazolási kérelemnek lehet helye. A többségi gyakorlat ezen megoldást követi annak analógiájára, hogy a bírói gyakorlat szerint a rossz helyre benyújtott fellebbezés nem vehető figyelembe avégett, hogy a határidő utolsó napján ajánlott küldeményként postára adták.²⁶ Én osztom ezen álláspontot figyelemmel arra is, hogy a

²⁵ Legfelsőbb Bíróság Pfv.20173/2008/4. számú határozata

²⁶ BH2001. 47

végrehajtó valamennyi intézkedésén szerepel a végrehajtási kifogásról szóló pontos tájékoztató. Amennyiben a kifogás elkészült, úgy a kifogás visszautasításának van helye, így annak érdemi vizsgálata meg sem kezdhető.

3.1.5. A végrehajtási kifogás előterjesztésének illetéke, a kifogás alaki és tartalmi kellékei

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 43. § (8) bekezdése alapján a végrehajtási kifogás illetéke 15.000.- Ft. Ha a végrehajtási kifogás több végrehajtói intézkedést támad, vagy több elkülöníthető okból támadja azt, az illeték meghatározásánál a keresethalmazatra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni (BH 2013. évi 1. szám, 99. old.), vagyis az 1991. évi XCIII. törvény (Itv.) 43. § (8) bekezdése szerint annyiszor 15 000 forint illeték megfizetésének van helye, ahány kifogásolt intézkedés szerepel a fél beadványában.²⁷

A végrehajtási eljárásra kiterjed az alapeljárásban engedélyezett költségkedvezmény, illetve a végrehajtási eljárásban is engedélyezhető a fél részére költségkedvezmény. Amennyiben a végrehajtási kifogással egyidejűleg költségkedvezmény iránti kérelmet is előterjesztenek, úgy először a bíróságnak ezen kérelem felől kell döntenie. E körben fontos kiemelni, hogy a Pp. 95. § (6) bekezdése alapján a költségmentesség nem mentesíti a felet a végrehajtási eljárás során meg nem fizetett illeték és az előlegezésre kötelezett szerv által előlegezett költség megfizetése alól.

A Vht. a kifogás előterjesztésének módjáról hallgat, így a végrehajtási kifogás szóban és írásban egyaránt előterjeszthető. A szóban előterjesztett kifogást jegyzőkönyvbe kell foglalni, majd a jegyzőkönyvet kell a kifogás elbírálására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz beterjeszteni.²⁸

Egészen 2018. január 1. napjáig a kifogásra a Pp. keresetindításra vonatkozó rendelkezései közül a keresetlevél benyújtására és kellékeire vonatkozó rendelkezéseket is alkalmazni kellett. Ez azonban 2018. január 1. napjával kikerült a Vht. 217. § (3) bekezdéséből, a módosítás indokolása szerint „az új Pp. a keresetlevéllel szemben szigorúbb követelményeket támaszt, mint a hatályos kódex. A kifogás tekintetében nem indokolt fenntartani ilyen szigorú elvárásokat, ezért a keresetlevél benyújtására és

²⁷ Civilisztikai Kollégiumvezetők 2016. március 16-ai Országos Tanácskozásának 39. állásfoglalása

²⁸ NÉMETH Zoltán György: *A jogorvoslathoz való jog érvényesülése a végrehajtási eljárásban* - Debreceni Jogi Műhely 2011/1., 49-76. oldal 3.1. pont

kellékeire történő utalás kikerült a Vht. 217. § (3) bekezdéséből.”²⁹ Az új Pp. szigorú előírásai tehát nem vonatkoznak a végrehajtási kifogásra, a beadványokkal szemben támasztott általános előírásoknak [Pp. 114. §] azonban a végrehajtási kifogásnak is meg kell felelnie.³⁰ Ebből következik, hogy a végrehajtási kifogást tartalmazó beadványon fel kell tüntetni az ügyben eljáró végrehajtót és a végrehajtó ügyszámát, továbbá a végrehajtási kifogást benyújtónak és képviselőjének teljes nevét, lakóhelyét vagy székhelyét, ismert elektronikus levélcímét, a benyújtó ügybeli pozícióját. Ha a benyújtó vagy képviselője állandó lakóhelyétől eltérő tartózkodási hellyel vagy egyéb idézésre alkalmas címmel rendelkezik, a beadványon azt is fel kell tüntetni. A Pp. 114. § (2) bekezdése alapján a papíralapú beadványt eggyel több példányban kell benyújtani, mint ahány fél az ügyben érdekelt; ha több félnek közös képviselője van, részükre együttesen egy példányt kell számításba venni. A beadvány mellékleteinek egy-egy másolatát csatolni kell a beadvány többi példányához is. A benyújtónak a kifogás érdemi részében előadott tényállításokat alátámasztó bizonyítékait - amennyiben azok rendelkezésre állnak - csatolnia kell. A kifogást előterjesztőnek továbbá igazolnia kell a megfizetett illeték összegét és a megfizetés módját, ennek hiányában hivatkoznia kell a költségkedvezmény igénybevételére vagy a kifogással egyidejűleg elő kell terjesztenie a költségkedvezmény iránti kérelmét. Amennyiben a kifogást benyújtót jogszabály mentesíti az illeték megfizetése alól úgy mentesítésről rendelkező jogszabályhelyet pontosan meg kell jelölnie.

A kifogás minimális tartalmi elemeként a Vht. előírja, hogy a kifogásban meg kell jelölni a kifogásolt végrehajtói intézkedést (lehetőleg a végrehajtói intézkedés pontos számát is), és azt, hogy a kifogást előterjesztő az intézkedés megsemmisítését vagy megváltoztatását milyen okból, mennyiben kívánja.³¹

A Vht. 217. § (4) bekezdése rögzíti, hogy a végrehajtó intézkedése ellen bármilyen címen előterjesztett megtámadást kifogásnak kell tekinteni. Amennyiben a személyesen eljáró fél a beadványát nem végrehajtási kifogásként terjeszti elő, azonban abban mégis a végrehajtó valamely intézkedését vagy intézkedésének elmulasztását sérelmezi, akkor azt tartalma szerint végrehajtási kifogásnak kell tekinteni. Ha azonban az adós a kifogásként előterjesztett beadványában megjelöli a végrehajtó intézkedésének számát, ugyanakkor a beadványban csupán általánosságban sérelmezi az

²⁹ A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2017. évi CXXX. törvény indokolása - 21. §-hoz fűzött indokolás

³⁰ Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 16-ai Országos Tanácskozásának 3. állásfoglalása

³¹ Vht. 217. § (4) bekezdés

ellene folyó végrehajtást, akkor hiánypótlás keretében szükséges tisztázni a benyújtót ért sérelmet, a beadvány benyújtásának okát, mert abból eldönthető, hogy az adós magát a tartozást vagy a végrehajtó intézkedését sérelmezi-e.³²

3.1.6. A bíróság feladata a kifogás beérkezését követően, a Pp. szabályainak alkalmazhatósága

A kifogásra a Pp. perindításra vonatkozó rendelkezései közül az áttételre, a visszautasításra és az elutasításra, valamint a keresetlevél előterjesztéséhez fűződő joghatások fenntartására vonatkozó rendelkezések megfelelően irányadók. A bíróság a kifogást nyomban, de legkésőbb a beérkezését követő 8 munkanapon belül megvizsgálja annak megállapítása érdekében, hogy nem kell-e azt hiánypótlásra visszaadni, nincs-e helye az áttételének vagy visszautasításának, és a szükséges intézkedéseket megteszi.³³

A Pp. 174-175. §-ai alapján, ha a beadványból az állapítható meg, hogy a kifogás elbírálása más bíróság hatáskörébe vagy illetékességébe tartozik, az ezt észlelő bíróság elrendeli a beadvány áttételét a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz.

Ha a kifogás elkésett vagy nem tartalmazza a miniszteri rendeletben előírt szakértői díjelőleg letétbe helyezéséről szóló igazolást, akkor a kifogást vissza kell utasítani. Itt fontos hangsúlyozni, hogy ezen okok alapján 2025. január 1. napjától van helye visszautasításnak, korábban ez hivatalbóli elutasítást eredményezett. A módosításról rendelkező törvény indokolása szerint a visszautasítás és az elutasítás fogalma közötti különbségtétel a Pp. alapján azon alapul, hogy a visszautasítás azt fejezi ki, hogy formai, alaki hibák miatt a beadvány befogadását, annak érdemi elintézését a bíróság megtagadja. Ezzel szemben az elutasítás azt fejezi ki, hogy a befogadott beadványt érdemben megvizsgálva az abban foglaltak aaptalanságára, teljesíthetetlenségére jutott a bíróság. Ebből kifolyólag a módosítás kapcsán, így a hiányos vagy elkésett beadvány vonatkozásában a visszautasítás terminológia alkalmazandó.³⁴ Tekintettel arra, hogy a Vht. ezentúl nem sorolja fel azon eseteket, amikor a kifogás visszautasításának lehet helye, hanem a Pp. visszautasításra vonatkozó rendelkezéseit rendeli

³² Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 16-ai Országos Tanácskozásának 65. állásfoglalása

³³ Vht. 217. § (3) bekezdés

³⁴ A jogi versenyképesség érdekében egyes törvények deregulációs célú módosításáról szóló 2024. évi LXXXV. törvény végső előterjesztői indokolása - a 12. §-hoz fűzött indokolás

alkalmazni, így a bíróság a Pp. 176. § (1) bekezdése alapján - hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve - a kifogást visszautasítja, ha

„a) a perre magyar bíróság joghatósága - törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa, nemzetközi egyezmény alapján - kizárt, vagy külföldi bíróság rendelkezik kizárólagos joghatósággal,

b) az igény elbírálása más hatóság - ideértve a büntető vagy szabálysértési ügyben eljáró bíróságot is - hatáskörébe tartozik vagy polgári nemperes bírósági eljárásban érvényesíthető,

c) a pert törvényben meghatározott más hatósági vagy egyéb eljárásnak, illetve a 24. § (3) bekezdése szerinti eljárásnak kell megelőznie,

d) a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt indított más perben a perindítás joghatása már beállt vagy annak tárgyát már jogerősen elbírálták,

e) a félnek nincs perbeli jogképessége,

f) az igény - az elévülés esetét kivéve - bírósági úton nem érvényesíthető,

g) a pert nem jogszabályban erre feljogosított személy indítja,

h) a pert jogszabály alapján a munkáltató helytállási kötelezettségébe tartozó személyiségi jogot sértő tevékenység, illetve károkozás miatt a közigazgatási, bírósági vagy ügyészségi jogkörében eljáró személy ellen indították,

i) a felperes a perindításra jogszabályban megállapított határidőt elmulasztja, vagy

j)

k) a felperes nem fizette meg a keresetlevélben megjelölt pertárgyértéknek vagy a jogszabályban meghatározott tételes illetéknek megfelelő mértékű eljárási illetéket, valamint költségkezdmény

iránti kérelmet, illetve jogszabályon alapuló költségkedvezményre történő hivatkozást sem terjesztett elő.”³⁵

Továbbá a bíróság visszautasítja a kifogást, ha hiánypótlási felhívás ellenére

„a) a felperes nem pótolta a fél mellőzött törvényes képviselőjét,

b) a felperes a pert nem a jogszabályban meghatározott személy ellen indította meg, vagy meghatározott személyek perben állása kötelező, és a felperes e személyeket nem vonta perbe,

c) a felperes nem nyújtott be - törvény által meg nem engedett keresethalmazatot vagy pertársaságot tartalmazó keresetlevél esetén - e törvény rendelkezéseinek megfelelő keresetlevelet,

d) a felperes a keresetlevelet - kötelező jogi képviselet esetén - jogi képviselő nélkül nyújtotta be, vagy nem gondoskodott a 73. § (3) bekezdése szerinti esetben a jogi képviseletéről,

e) a keresetlevél nem tartalmazza a 170. §-ban, illetve törvényben előírt egyéb kötelező tartalmi elemeket, alaki kellékeket, illetve a felperes nem csatolta a keresetlevélhez a 171. §-ban, illetve törvényben előírt egyéb kötelező mellékleteket,

f) a felperes nem pótolta - az (1) bekezdés k) pontja szerint a megjelölt pertárgyértéknek megfelelően megfizetett illetéken felül - a bíróság által a felperestől eltérően meghatározott pertárgyértékhez képest a hiányzó illetéket, vagy

g) a felperes nem pótolta az egyéb okból hiánypótlásra szoruló keresetlevél bíróság által megjelölt hiányait.”³⁶

Fenti rendelkezéseken túl a Vht. alkalmazni rendeli a Pp. keresetlevél előterjesztéséhez fűződő joghatások fenntartására vonatkozó rendelkezéseit is, vagyis a visszautasított kifogás joghatásai fennmaradnak, ha a benyújtó az előzményekre hivatkozással, a visszautasító végzés jogerőre emelkedésétől számított 30 napon alatt a végrehajtási kifogást szabályszerűen - a már megfelelően

³⁵ Pp. 176. § (1) bekezdés

³⁶ Pp. 176. § (2) bekezdés

becsatolt mellékletek kivételével - újra előterjeszti vagy igényét egyéb úton szabályszerűen érvényesíti. A joghatások fenntartásának az a feltétele, hogy a végrehajtási kifogást benyújtó - az alakilag és tartalmilag szabályszerű - kifogást és a hiányzó mellékleteket a visszautasító végzés jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül újra előterjeszti és a kifogásban utal az ügy előzményére. A kifogás vonatkozásában ez nemcsak a hiányok pótlását tartalmazó beadványt, hanem a komplett, szabályos kifogás ismételt benyújtását jelenti, a korábbi kifogásnak csupán az eredetileg is szabályszerűnek minősülő mellékleteit nem kell újra benyújtani. Az ismételt nem szabályszerű kifogás azonban nem tartja fenn a korábbi végrehajtási kifogás joghatásait. Éppen ezért lényeges, hogy a bíróság a kifogást visszautasító végzésben annak valamennyi hiánypótlás nélküli és lehetőleg a hiánypótlatható hibáját megjelölje. Ha a bíróság az eredeti végrehajtási kifogást visszautasító végzés indokolásában nem tett eleget a teljeskörű indokolási kötelezettségének, nem sorolta fel a kifogás valamennyi hiányosságát és a fél viszont a megjelölt hibákat maradéktalanul kijavította, a joghatások csak akkor enyésznek el, ha a bíróság a korábban nem közölt hiányosságok pótlására őt felhívja és az eredménytelen.³⁷

3.1.7. A bíróság döntése

A bíróság, mivel nemperes eljárásról van szó, a végrehajtási kifogásról tárgyaláson kívül határoz. Döntését a csatolt iratok alapján megállapított tényekre alapozza. Ha azonban a kifogás elbírálásához szükséges tények a beszerzett iratokból nem állapíthatóak meg, vagy az iratok bizonyító erejét illetően kételye merül fel a feleket meghallgathatja, illetve egyéb bizonyítást vehet. Fontos az eljárás gyorsaságának szem előtt tartása, melyet a jogalkotó viszonylag rövid határidőkkel igyekezett biztosítani. Így a végrehajtónak a kifogás beérkezését követően 3 munkanapon belül a - releváns iratokkal együtt - meg kell küldenie a foganatosító bírósághoz, akinek a kifogást 8 munkanapon belül meg kell vizsgálnia annak megállapítása érdekében, hogy nem kell-e azt hiánypótlásra visszaadni, nincs-e helye az áttételének vagy visszautasításának, és meg kell tennie a szükséges intézkedéseket. A bíróságnak a végrehajtási kifogás tárgyában 45 napon belül döntenie kell, kivéve, ha ahhoz a felek meghallgatása vagy egyéb bizonyítás felvétele szükséges.

³⁷ WOPERA Zsuzsa (szerk.): Nagykomentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez 178. §-hoz fűzött magyarázat

A bíróság a végrehajtási kifogáshoz kötve van, vagyis döntését annak keretei között kell meghoznia. A kérelemhez kötöttség elve alól a Vht. szűk körben enged kivételt. Egyrészt a bíróság a kérelem korlátaira tekintet nélkül határoz a le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről.³⁸ Másrészt a bíróság a végrehajtó intézkedését - a kifogásban foglalt kérelem korlátaira tekintet nélkül - megsemmisítheti, és a végrehajtót új intézkedés megtételére kötelezheti, ha a végrehajtási eljárás lényeges szabályainak megsértése miatt szükséges az intézkedés megismétlése. A végzésnek tartalmaznia kell az intézkedés megsemmisítésének okait és az új eljárásra vonatkozó utasításokat.

Ha a kifogásolt végrehajtói intézkedés a jogszabályoknak megfelel vagy nem lényegesen jogszabálysértő, akkor a bíróság a végrehajtó intézkedését hatályában fenntartja és a kifogást elutasítja. Ha azonban a kifogásolt végrehajtói intézkedés lényegesen jogszabálysértő, akkor a bíróság a kifogásolt intézkedést egészben vagy részben megsemmisíti vagy - ha jogszabály ezt lehetővé teszi és a döntéshez szükséges tények megállapíthatók - a végrehajtó intézkedését egészben vagy részben megváltoztatja, intézkedés elmulasztása esetén pedig az elmulasztott intézkedés megtételére utasítja a végrehajtót.³⁹ Hangsúlyozandó, hogy a bíróságnak a végrehajtói intézkedés megváltoztatására csak abban az esetben van lehetősége, ha a döntéshez szükséges tények megállapíthatóak és a jogszabály a megváltoztatást lehetővé teszi. Ilyen eset állhat fenn a felosztási terv ellen előterjesztett végrehajtási kifogás esetén. Itt ugyanis a Vht. úgy rendelkezik, hogy a bíróság, ha a végrehajtási kifogásnak helyt ad, a felosztási tervet megsemmisíti, vagy - ha arra minden adat rendelkezésre áll - megváltoztatja. A bíróság a felosztási terv végrehajtási kifogással nem érintett részét is megváltoztathatja, ha abban elírás vagy számítási hiba van, illetőleg a végrehajtó nem a jogszabálynak megfelelően készítette el a felosztási tervet.⁴⁰

Lényegesen jogszabálysértő végrehajtói intézkedés vagy intézkedés elmulasztása esetén a Vht. lehetővé, sőt bizonyos esetekben kötelezővé teszi a végrehajtó szankcionálását. A Vht. 2012. március 15-ei módosítását megelőző időszakban a végrehajtó számára az adott végrehajtási cselekmény esetleges megismétlésén, mulasztása esetén pedig az elmulasztott cselekményre történő kötelezésen kívül más joghátrányt nem eredményezett a bíróság végrehajtási kifogásnak helyt adó döntése. A

³⁸ Vht. 217/A. § (3) bekezdés

³⁹ Vht. 217/A. § (5) bekezdés

⁴⁰ Vht. 171. § (4) bekezdés

jogalkotó álláspontja szerint viszont kiemelt jogpolitikai érdek fűződik ahhoz, illetve fokozott a társadalmi elvárás azzal kapcsolatban, hogy a végrehajtási kényszer szigorú és következetes alkalmazásával szemben az állam a lehető leghatékonyabb eszközökkel biztosítsa az eljárások törvényességét, szakszerűségét, kiszámíthatóságát, az egységes jogalkalmazást, és határozottan lépjen fel az eljárási késedelmekkel szemben. Erre tekintettel a Vht. 2012. március 15-étől hatályos módosítása a Vht. 217/B. §-ának a beiktatásával vagyoni szankciót fűzött ahhoz a tényhez, ha a végrehajtási kifogás elbírálása eredményeképpen a bíróság a végrehajtó lényeges eljárási szabálysértését állapítja meg.⁴¹Az Alkotmánybíróság több alkalommal is foglalkozott a Vht. 217/B. §-ának alkotmányellenességével, azonban a rendelkezést nem találta diszkriminatívnak, illetve a jogintézmény alkalmazása kapcsán nem állapította meg a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmét sem.⁴²

A Vht. 217/B. § (1) bekezdése kimondja, hogy lényegesen jogszabálysértő végrehajtói intézkedés vagy intézkedés elmulasztása esetén az önálló bírósági végrehajtó köteles a kifogással érintett végrehajtási ügyben járó munkadíja 20%-ának, ugyanazon végrehajtási cselekmény tekintetében ismételt eljárási szabálysértés esetén pedig 50%-ának megfelelő pénzösszeg megfizetésére. E § alkalmazásában a végrehajtó pénzkezelésére vagy díjszabására vonatkozó szabályok megsértése lényegesen jogszabálysértő végrehajtói intézkedésnek minősül abban az esetben is, ha annak a végrehajtási eljárás lefolytatására érdemi kihatása nem volt. A Vht. 217/B. §-a alkalmazásának nincs helye, ha a kifogás elbírálása keretében történik az ingatlan forgalmi értékének meghatározása, vagy ha a lényeges eljárási szabálysértéshez nem a végrehajtó érdekkörében felmerülő ok vezetett. Fontos hangsúlyozni, hogy a becsérték kifogás esetén a végrehajtó nem követ el jogszabálysértést, a jogszabályban foglaltaknak megfelelően állapítja meg az ingatlan becsértékét, mégis a Vht. lehetőséget ad az intézkedés elleni végrehajtási kifogás előterjesztésére, azon egyszerű okból, hogy az ingatlan becsértéke a piaci árakhoz közelítve kerüljön megállapításra. Éppen ez indokolja, hogy becsérték kifogás alkalmazása esetén a Vht. nem teszi lehetővé a 217/B. § alkalmazását. A becsérték kifogás szabályairól jelen cikk későbbi részében írok részletesen.

A 217/B. § alkalmazása esetén a bíróság a kifogásnak helyt adó végzésében kötelezi a végrehajtót az a munkadíja 20 %, illetve 50 %-ának megfelelő meghatározott összegnek a végrehajtói letéti számlára

⁴¹ LUKÁCS - MARTONOVICS - SCHADL (szerk.) i.m. 217/B. §-hoz

⁴² 3157/2014. (V.23.) AB határozat, 3218/2014. (IX.22.) AB határozat

60 napon belül történő befizetésére. A befizetett összeg - a végrehajtást kérő részére történő kifizetés erejéig - a végrehajtás során befolyt összeget növeli; ezen felüli összeg pedig az államot illeti, azt a bírósági gazdasági hivatal számlájára kell befizetni. A 217/B. § alkalmazásában a végrehajtó munkadíja pénzkövetelés végrehajtása esetén az ügyérték alapján számított munkadíja, meghatározott cselekmény esetén öt órai munkavégzéséért járó díja, egyéb végrehajtási ügyben pedig a külön jogszabály szerint járó munkadíja.

Lényegesen jogszabálysértő intézkedés esetén tehát a bíróságnak nincs mérlegelési jogköre a szankció alkalmazási körében.

3.1.8. A végrehajtási kifogás és a panasz elhatárolása

Mielőtt rátérnék a gyakrabban előforduló végrehajtási kifogások bemutatására, fontosnak tartom, hogy néhány mondatot írjak a végrehajtási kifogás és a panasz elhatárolásáról. A panasz fogalmát az önálló bírósági végrehajtó intézkedése ellen benyújtott panaszügyek intézéséről, a panaszügyek felügyeletéről és a fegyelmi eljárások nyilvántartásáról szóló 10/2021. (X.29.) SZTFH rendelet 2. § (1) bekezdésében találjuk, mely szerint a panasz az önálló bírósági végrehajtó, az önálló bírósági végrehajtó-helyettes vagy az önálló bírósági végrehajtójelölt (a továbbiakban együtt: panaszolt) tevékenységével kapcsolatban benyújtott olyan kérelem, amely egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul, és amelynek elintézése nem tartozik bíróság, hatóság vagy más szerv hatáskörébe.

A (2) bekezdés szerint panasznak minősül a kérelem különösen, ha az abban foglaltak szerint a panaszolt

a) az adós, a végrehajtást kérő, illetve egyéb érdekelt vagy meghatalmazottjuk (a továbbiakban együtt: panaszos) tájékoztatására vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget,

b) panaszossal szemben tanúsított magatartása nem megfelelő,

c) ügyfelfogadási időben nem érhető el személyesen, telefonon vagy felvilágosítás adására jogosult alkalmazottja útján.

A panaszt szóban vagy írásban kell előterjeszteni a Magyar Bírószági Végrehajtói Karnál, aki a panaszt 5 munkanapon belül megvizsgálja, annak megállapítása érdekében, hogy a panasz elbírálása tartalmánál fogva bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik-e, illetve szükséges-e a panasz kivizsgálása érdekében a panaszost felhívni a panasza kiegészítésére. Ha a panasz elbírálása bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik, azt az eljárás lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnak vagy más hatóságnak, ha az végrehajtási kifogásnak minősül, az eljáró végrehajtónak kell megküldeni azzal a felhívással, hogy tegyen eleget Vht. 217. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségének.⁴³

Mindezek alapján tehát a panasz valamely egyéni jog vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul, míg a végrehajtási kifogás célja a végrehajtó jogszabálysértő intézkedésének orvoslása. A panasznál tehát nem arról van szó, hogy a végrehajtó a végrehajtási eljárást lényegesen sértő intézkedést tett vagy mulasztása folytán keletkezett jogsérelem, hanem egyéni érdeksérelem keletkezik, amelynek vizsgálata - a kifogással szemben - nem a bíróság feladata. Ilyen egyéni jogsérelemként képzelhető el például, ha a végrehajtó akár az adós, akár a végrehajtást kérő vagy egyéb érdekelt ügyét nem etikusan intézi, nem megfelelő hangnemben beszél az adott személlyel.⁴⁴

3.1.9. Becsérték elleni kifogás

Figyelemmel arra, hogy gyakorlatilag a végrehajtó bármely intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása támadható végrehajtási kifogással, így rengeteg példát lehetne hozni e témával kapcsolatban.

Az egyik leggyakoribb végrehajtási kifogás a becsérték elleni kifogás. A végrehajtás során lefoglalt ingatlan becsértékét végrehajtó az ingatlan értékesítése előtt a 6 hónapnál nem régebbi adó- és értékbizonyítványt is figyelembe véve vagy - bármelyik fél erre irányuló kérelmére - igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján állapítja meg mind a beköltözhető, mind pedig a lakott állapotban történő értékesítés esetére.⁴⁵ A végrehajtó az ingatlan becsértékét közli a felekkel és azokkal, akiknek az ingatlanra vonatkozóan az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett joguk van, valamint föld

⁴³ a panaszügyek felügyeletéről és a fegyelmi eljárások nyilvántartásáról szóló 10/2021. (X.29.) SZTFH rendelet 4. §

⁴⁴ Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 16-ai Országos Tanácskozásának 70. állásfoglalása

⁴⁵ Vht. 140. § (1) bekezdés

értékesítése esetében a Nemzeti Földalappal is.⁴⁶ A becsértékkal szemben a közléstől számított 15 napon belül végrehajtási kifogás terjeszthető elő. Ebben az esetben a becsértéket a bíróság - szükség esetén szakértő közreműködésével - állapítja meg. A becsérték megállapításával szembeni végrehajtási kifogás előterjesztésével egyidejűleg letétbe kell helyezni az igazságügyi szakértő díjának fedezésére szolgáló, a miniszter rendeletében meghatározott összeget is. Becsérték kifogás esetén az ingatlant addig nem lehet értékesíteni, ameddig a bíróság az ingatlan becsértékét jogerősen meg nem állapította.

A gyakorlatban a becsérték-kifogások elbírálása során problémát jelenhet, hogy a becsérték megállapításának időpontjában a hat hónapnál nem régebbi adó- és értékbizonyítvány rendelkezés nem tartalmaz egyértelmű előírást arra vonatkozóan, hogy az értékesítéskor a becsérték-megállapításnak hat hónapon belülnek kell-e lennie. A Kúria egy eseti döntésében kifejtette, hogy „a Vht. 140. § (1) bekezdése nem értelmezhető akként, hogy a végrehajtási eljárás elhúzódása esetén a végrehajtónak újra meg kellene állapítania az ingatlan becsértékét. A Vht. 140. § (1) bekezdése szerint a végrehajtó „az ingatlan értékesítése előtt a 6 hónapnál nem régebbi adó- és értékbizonyítványt is figyelembe véve” (vagy a felek kérelmére, szakértő becsüs véleménye alapján) állapítja meg az ingatlan becsértékét. Figyelembe véve azt is, hogy a Vht. VII. Fejezete az ingatlan-végrehajtás eseményeinek sorrendjében tartalmazza a részletszabályokat, a Vht. 140. § (1) bekezdése arra az esetre irányadó, amikor a megelőző rendelkezés, azaz a Vht. 139. § (1) bekezdésében előírtaknak megfelelően megnyílt az ingatlan értékesítésének lehetősége. A végrehajtó tehát akkor jár el a Vht. rendelkezéseinek megfelelően, ha a Vht. 139. §-ban előírt feltételek bekövetkezését követően, azonban az árverést megelőzően állapítja meg az ingatlan „lakott” és „beköltözhető” forgalmi értékét, mégpedig a megállapítás időpontjában hat hónapnál nem régebbi adó- és értékbizonyítvány figyelembevételével (vagy bármely fél erre irányuló kérelmére szakértő becsüs véleménye alapján). A rendelkezésben említett hat hónap az adó- és értékbizonyítvány és a becsérték megállapítása közti, nem a becsérték megállapítása és az értékesítés közötti időtartamra vonatkozik. A becsérték megállapításának időpontjában az adó- és értékbizonyítvány nem lehet hat hónapnál régebbi, de a rendelkezés nem tartalmaz arra vonatkozó előírást, hogy az értékesítéskor a becsérték-megállapításnak hat hónapon belülnek kellene lennie.”⁴⁷

⁴⁶ Vht. 140. § (2) bekezdés

⁴⁷ EBH2011. 2322.

A becsérték megállapításával szemben előterjesztett végrehajtási kifogással kapcsolatban további problémaként merülhet fel, hogy a kérelemben szükséges-e összecszerűen megjelölni a becsértéket vagy elegendő annyit írni - természetesen megfelelő indoklás mellett -, hogy a benyújtó a becsértéket túl alacsonynak vagy túl magasnak találja. A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2012. október 18-19-ei Országos Tanácskozásának 8. állásfoglalása szerint a becsérték megállapítását támadó végrehajtási kifogásban összecszerűen meg kell határozni a megállapítani kért becsértéket. Ugyanakkor egy másik álláspont szerint a kérelem határozottságát illetően lényeges, hogy szakkérdésről van szó, így az ingatlan értékének konkrét összegét nem lehet és nem is kell elvárni a kifogás előterjesztőjétől. A határozottság fogalma nem azt jelenti, hogy meg kellene mondani összecszerűen a reálisnak vélt összeget, laikus féltől ez nem is elvárható, de ilyen értelmezés a Vht. 140. § (7) bekezdéséből sem olvasható ki. Amennyiben a kérelmező annyit jelez, értelemszerűen indoklással ellátottan, hogy ez az összeg nem reális: túl alacsony (pl. időközben bekövetkezett árrobbanás), vagy túl magas (pl. az ingatlan állapotára figyelemmel), ezért szakértői bizonyítást kér, akkor ez elfogadható. Én ez utóbbi állásponttal értek egyet.

Fontos kiemelni, hogy a becsérték rögzül, annak módosítására utóbb csak akkor van lehetőség, ha a becsérték megállapítása (kifogás esetén bíróság általi jogerős megállapítása) óta két év eltelt, és az ingatlan még nem került értékesítésre.⁴⁸ Ez esetben a végrehajtó bármelyik fél kérelmére az árverés kitűzése előtt a becsértéket ismételten megállapítja. Hangsúlyozandó, hogy a becsérték módosítása kizárólag kérelemre történhet abban az esetben, ha a becsérték megállapítása óta már két év eltelt és az ingatlan még nem került értékesítésre. A becsérték módosítására a Vht. 2012. szeptember 1. napjától biztosít lehetőséget, mégpedig azért mert a sikeres árverés egyik előfeltétele az ingatlan becsértékének reális - a (szabadpiaci) forgalmi értéket és az árverésen történő vagyonszerzés sajátosságait leginkább tükröző - megállapítása, melyre akkor van a legnagyobb esély, ha a becsérték-megállapítás és az értékesítés között nem telik el ésszerűtlenül hosszú idő. A kisebb érték-változásokat az értékesítés rendje kezelni tudja, az aktuális állapot, a kereslet-kínálati viszonyok szerint alakul a licitálás, ezért nem indokolt a költség- és időigényes becsérték-megállapítás rövid időn belüli elvégzését előírni, vagy erre a felek - eljárás elhúzására alkalmas - indítványtételi jogát biztosítani. A törvény ezért három (2020. július 16. napjától kettő évre módosult) évben határozza meg azt az időszakot, mely alatt a becsérték-megállapításra sor kerülhet bármelyik fél kérelmére: a

⁴⁸ Vht. 140. § (8) bekezdés

becsértéket ez esetben újból - a soron következő árverés előkészítése körében - meg kell állapítani az általános szabályok alkalmazásával.⁴⁹

A bíróság a becsértéket megállapító végzésben rendelkezik a szakértői díj viseléséről is, amellyel kapcsolatban gyakran felmerül a kérdés, hogy ki köteles viselni a szakértői díjat. Figyelemmel arra, hogy az ingatlan becsérték megállapítása körében szakértő közreműködésével felmerült költség mindenképp a Vht. 34. §-a szerinti végrehajtási költségnek minősül,⁵⁰ ezért azt a Vht. 34. § (1) bekezdése értelmében az adós köteles viselni.

3.2.A fellebbezés

A végrehajtás foganatosítása során igénybe vehető másik jogorvoslat a fellebbezés. A végrehajtás foganatosítása során hozott valamennyi végzéssel szemben van helye fellebbezésnek. Ilyen végrehajtás foganatosítása során hozott végzés tipikusan például a végrehajtási kifogás elbírálása, a jogutódlásról, illetve a végrehajtás felfüggesztéséről rendelkező végzés, továbbá e tárgyban előterjesztett kérelmek elutasításáról rendelkező végzés, a rendbírságot kiszabó végzés.

A végrehajtás foganatosítása során hozott végzésekkel szemben - a Vht. 9. §-a alapján alkalmazandó Pp. 365. § (5) bekezdése alapján - fellebbezéssel élhet a fél, valamint az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz, a rendelkezés rá vonatkozó része ellen. Ugyanakkor a foganatosító bíróság egyes végzései közvetlenül kihatnak az ügyben eljáró végrehajtó vagyoni viszonyaira, ezért a Vht. 218. § (2) bekezdése bizonyos esetekben fellebbezési jogot biztosít a végrehajtó számára is, akinek a fellebbezési joga korlátozott, csak a jogorvoslattal csak a Vht-ban meghatározott esetekben élhet.⁵¹ Így a végrehajtó fellebbezéssel élhet a végrehajtói kifogásnak helyt adó döntéssel szemben akkor, ha a végzésben a bíróság a végrehajtó intézkedésének megsemmisítéséről döntött vagy a végrehajtó által előterjesztett díjjegyzéket vagy a végrehajtási költségek tekintetében a felosztási tervet módosította, illetve a 217/B. § (1) bekezdése szerinti jogkövetkezményt alkalmazta.

A végrehajtó által előterjesztett fellebbezés az Itv. 57. § (1) bekezdés m) pontja alapján illetékmentes. A fellebbezés illetékét egyébként valamennyi végzéssel szemben előterjesztett

⁴⁹ A bírósági végrehajtással kapcsolatos egyéb igazságügyi tárgyú törvények módosításáról 2011. évi CLXXX. törvény indokolása - a 36. §-hoz

⁵⁰ Civilisztikai Kollégiumvezetők 2013. május 8-10-ei Országos Tanácskozásának 20. állásfoglalása c) pont

⁵¹ GELENCSÉR - UDVARY (szerk.) i.m. 787. oldal

fellebbezés esetén az általános szabályok szerint kell számolni, vagyis az Itv. 47. § (1) bekezdése alapján az illeték mértéke 3%, de legalább 7000 forint, legfeljebb 300 000 forint. Fontos kiemelni, hogy bár a végrehajtási kifogásnak tételes illetéke van, a végrehajtási kifogás tárgyában hozott végzés elleni fellebbezés esetén a fellebbezés illetékének alapját és mértékét az általános szabályok szerint, az Itv. 47. § (1) bekezdése alapján kell megállapítani azzal, hogy a kifogás tárgyában folyó eljárás tárgyának értéke sok esetben nem határozható meg, így alkalmazni kell az Itv. 39. § (3) bekezdésben foglalt rendelkezéseket is.⁵² Illetékmentes ugyanakkor többek között a végrehajtási eljárásban is - az Itv. 57. §-a alapján - a visszautasító végzés elleni fellebbezés, a költségkedvezmény tárgyában hozott határozat elleni jogorvoslati eljárás, valamint az áttételt elrendelő végzés elleni fellebbezés.

3.3. Más jogorvoslatok

A Vht. 220. §-a szerint, ha a végrehajtás foganatosítása során a jogsérelem a rendőrség, az ingatlanügyi hatóság vagy más szerv eljárásában történt, az említett szervek eljárásáról szóló jogszabályok szerint van helye jogorvoslatnak. A végrehajtás foganatosítása során a végrehajtó tevékenységét más szervek és hatóságok is segítik. Így például előfordul, hogy a végrehajtó a rendőrség közreműködését kéri helyszíni eljárási cselekmény foganatosítása során, vagy például a Vht. 47. § (2) bekezdése alapján a végrehajtó különböző hatóságokat kereshet meg adatszolgáltatás céljából. A Vht. 220. §-a ezen közreműködő szervek eljárása során is lehetővé teszi a jogorvoslatot, mégpedig a közreműködő szerv saját eljárásjogi szabályai szerint. Fontos azonban kiemelni, hogy ebben az esetben az alanyi kör is kibővül, hiszen a hivatkozott speciális eljárási törvények nemcsak a végrehajtási eljárásban félként szereplők és egyéb érdekelték számára biztosítanak jogorvoslatot, hanem a jogorvoslatra más személyeket is feljogosítanak.

IV. A végrehajtási perek

A végrehajtási pereket a Pp. XL. fejezete szabályozza. E szerint végrehajtási per a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti per, a végrehajtási igényper, a foglalás túrése iránti per, a követelés behajtása iránt indított per és a végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás

⁵² Civilisztikai Kollégiumvezetők 2014. május 21-23-ai Országos Tanácskozásának 19. állásfoglalása

engedélyezése iránt indított per. Írásom jelen címében a végrehajtási pereket, mint a végrehajtás foganatosítása során igénybe vehető jogorvoslatokat fogom röviden bemutatni.

A végrehajtási perekben a jogvita tárgya olyan akár anyagi, akár eljárásjogi kérdés, amelynek eldöntéséhez a nemperes eljárás nem biztosít megfelelő kereteket. A peres eljárás sajátosságaiból adódóan itt szélesebb körben biztosított a felek részére a személyes meghallgatás és a bizonyítás⁵³ A végrehajtási perek pertárgy értékre tekintet nélkül minden esetben a járásbíró hatáskörébe tartozik. A felek köre is speciális, hiszen azt meghatározza per alapját képező végrehajtási eljárás, az abban érintett személyek lehetnek a peres eljárás felei.

A végrehajtási perekkel kapcsolatban fontosnak tartom megemlíteni az alkalmazandó jogszabályt. Míg a végrehajtási eljárásban a végrehajtás időpontja a mérvadó annak eldöntése tekintetében, hogy melyik Pp. az irányadó, addig a végrehajtási perekben a keresetlevél beadásának időpontja az irányadó annak eldöntésekor, hogy a perben a 2017. december 31. napjáig korábban hatályban volt 1952. évi Pp. vagy a 2018. január 1. napjától hatályos 2016. évi CXXX. törvény rendelkezéseit kell-e alkalmazni.⁵⁴

4.1. A végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti per

Az adós elsősorban a végrehajtási eljárás során kérheti a végrehajtás korlátozását, illetve megszüntetését. Ha azonban a végrehajtás korlátozására, illetve megszüntetésére nemperes eljárás keretében nincsen lehetőség, akkor az adós peres úton kérheti a végrehajtás korlátozását, illetve megszüntetését. A keresetlevélhez csatolni kell azt az előzetes eljárás keretében született bírósági döntést, amely igazolja, hogy a végrehajtás megszüntetésére nemperes eljárásban nem volt lehetőség.

4.1.1. Az előzetes eljárás

Az előzetes eljárást a Vht. 41. §-a szabályozza, mely szerint, ha az adós okirattal valószínűsítette, hogy a végrehajtandó követelés alaptalan, azt már teljesítették, vagy egyébként megszűnt, vagy arra hivatkozik, hogy a követelés, illetve a végrehajtási jog elévült, akkor erre irányuló nyilatkozatát - a

⁵³ NÉMETH i.m. III. fejezet

⁵⁴ Civilisztikai Kollégiumvezetők 2018. június 20-21-ei Országos Tanácskozásának 63. állásfoglalása

rendelkezésre álló okiratok csatolása mellett - előterjeszti a végrehajtónál. A végrehajtó az okiratok megküldésével felhívja a végrehajtást kérőt, hogy 15 napon belül nyilatkozzon az adós állításával kapcsolatban, felhívja továbbá az okiratban foglaltak elfogadása esetén a végrehajtási költségek megfizetésére. Ezentúl tájékoztatja továbbá a végrehajtót arról is, hogyha a végrehajtást kérő elismeri az adós állítását, azonban elmulasztja a végrehajtási költségek megfizetését, akkor az eljárást nem szüntetheti meg, hanem az iratokat beterjeszti a végrehajtást foganatosító bírósághoz annak érdekében, hogy a bíróság a végrehajtási költségek megfizetésére kötelezze a végrehajtást kérőt. A bíróság ebben az esetben a végrehajtást kérőt kötelezi a végrehajtási költségek megfizetésére akkor is, ha egyebekben őt költségkedvezmény - költségfeljegyzési jog, költségmentesség, illetékfeljegyzési jog vagy illetékmentesség - illeti meg. Ha a végrehajtást kérő az adósnak a teljes tartozás megfizetésére vonatkozó állítását elismeri és a végrehajtási költségek is megfizetésre kerültek, akkor a végrehajtási eljárás megszűnik. Részteljesítés elismerése esetén az elismerés az eljárás megszűnését nem vonja maga után. Ha a végrehajtást kérő nem ismeri el az adós állítását, vagy nem nyilatkozik, nem reagál a végrehajtó megkeresésére, akkor a végrehajtás nemperes eljárásban történő megszüntetésére nincs lehetőség, az adós végrehajtás korlátozása vagy megszüntetése iránti pert indíthat a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság előtt.

4.1.2. A peres felek

Látható tehát, hogy végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránti pert kizárólag a végrehajtási eljárás adósa kezdeményezhet. Ez esetben a per felperese a végrehajtási eljárás adósa, míg alperese a végrehajtást kérő lesz. Meg kell említeni, hogy mivel a végrehajtás megszüntetési (korlátozási) perben a felperes az adós, az alperes pedig a végrehajtást kérő, a kereset elbírálása során figyelembe kell venni, ha a perrel érintett végrehajtási eljárásban változott a felek személye. A végrehajtás megszüntetése (korlátozása) egyéb feltételek fennállása esetén is csak azzal szemben kérhető, aki a végrehajtás megszüntetéséről (korlátozásáról) rendelkező határozat meghozatalának időpontjában a végrehajtást kérő.⁵⁵

4.1.3. A per tárgya

⁵⁵ Kúria Pfv. 20.958/2018/5.

A Pp. 528. §-a alapján a végrehajtás megszüntetése és korlátozása iránt indított per feltételei eltérőek a szerint, hogy végrehajtási lappal vagy azzal egy tekintet alá eső végrehajtható okirattal, illetve végrehajtási záradékkal vagy azzal egy tekintet alá eső végrehajtható okirattal került sor a végrehajtás elrendelésére.⁵⁶ Ennek megfelelően tehát a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti per kétféle, attól függően, hogy a végrehajtandó követelést korábban érdemben elbírálták-e már vagy sem. Amennyiben a követelésről korábban már érdemben döntöttek, és az erről szóló határozat alapján a bíróság végrehajtási lapot állított ki, úgy csak szűkebb körben van helye végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránt indított pernek. A tágabb körű végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránti pert pedig akkor lehet megindítani, ha a követelést érdemben, véglegesen még nem bírálták el, hanem a róla szóló okiratot a bíróság végrehajtási záradékkal látta el.⁵⁷ Mindezek alapján tehát az adós keresettel kérheti a végrehajtási lappal és az azzal egy tekintet alá eső végrehajtható okirattal elrendelt végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását, ha a perben közölni kívánt tény akkor történt, amikor az már nem volt közölhető a végrehajtható okirat kiállításának alapjául szolgáló határozat meghozatalát megelőző eljárásban, vagy a végrehajtható okirat kiállításának alapjául szolgáló egyezség megkötése után következett be. Illetve az adós keresettel kérheti a végrehajtási záradékkal ellátott okirattal és az azzal egy tekintet alá eső végrehajtható okirattal elrendelt végrehajtás megszüntetését vagy korlátozását, ha a végrehajtani kívánt követelés, illetve a végrehajtási jog elévült, a követelés vagy annak egy része megszűnt, a végrehajtást kérő a teljesítésre halasztást adott, és az időtartama nem járt le, vagy az adós a követeléssel szemben beszámítható követelést kíván érvényesíteni.⁵⁸

2022. augusztus 1. napjától pedig beiktatásra került a Pp. 528. § (3) bekezdése, amely a házassági és szülői felelősségi ügyekben a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint a gyermekek jogellenes külföldre viteléről szóló 2019/1111 tanácsi rendelet (Brüsszel IIb.), valamint a szülői felelősséget érintő nemzetközi igazságügyi együttműködésről szóló 2021. évi LXII. törvény alapján lehetőséget ad a kötelezettnek arra, hogy keresettel kérje a jogellenesen Magyarországra hozott gyermek visszavitelét elrendelő határozat végrehajtásának megszüntetését, ha a végrehajtás a gyermek számára tartósan a testi vagy lelki károsodás súlyos kockázatával járna, a határozat meghozatala után felmerült akadályokból kifolyólag vagy a körülmények jelentős

⁵⁶ WOPERA (szerk.) i.m. 528. §-hoz

⁵⁷ BALOGH i.m. 3.1. pont

⁵⁸ Pp. 528. § (1)-(2) bekezdés

megváltozása folytán.⁵⁹ Ebben az esetben a bíróság a végrehajtás megszüntetésének indokoltságával kapcsolatban kikéri a gyámhatóság véleményét.

4.1.4. Speciális eljárási szabályok

Bár a Pp. nem határoz meg konkrét határidőt a keresetlevél előterjesztésére, azonban arra értelemszerűen csak a végrehajtási eljárás befejezéséig van lehetőség. A keresetlevéllel kapcsolatban a Pp. az általános 170. §-ban foglalt feltételeken túl további speciális követelményeket támaszt. Így a Pp. 531. §-a alapján a keresetlevélnek tartalmaznia kell: a végrehajtható okirat kiállítójának megnevezését és a végrehajtható okirat számát, valamint a végrehajtást foganatosító végrehajtó nevét és székhelyét, továbbá a végrehajtási ügyszámot. Ezek az adatok szükségesek és elégségesek ahhoz, hogy a bíróság soron kívüli intézkedési kötelezettségének eleget tegyen a kereset végrehajtóval való közlése, a végrehajtói iratok beszerzése és a végrehajtás haladéktalan felfüggesztése tárgyában, valamint nem utolsósorban egyértelművé teszik, hogy adós (pl. a végrehajtást kérő javára folyamatban lévő több végrehajtási eljárás esetén) melyik ügyszám alatti végrehajtás megszüntetését, illetőleg korlátozását kéri és milyen indokkal.⁶⁰ A végrehajtás korlátozása iránti per esetén további követelmény, hogy a keresetlevélnek tartalmaznia kell a végrehajtani kívánt követelés azon részét, amelyre a fél a végrehajtást korlátozni kívánja. Ez az jelenti, hogy a felperesnek pontosan meg kell jelölnie azt az összeget, amelyre a végrehajtás korlátozását kéri, és számszaki adatokkal le kell vezetnie kereseti kérelme összecszerűségét.

A speciális eljárási szabályok között rögzíti a Pp., hogy ezen perekben a bíróság soron kívül jár el. Az eljárás gyorsaságát biztosítják továbbá a szünetelésre vonatkozó rendelkezések, vagyis a törvény kizárja az eljárás szünetelését a felek közös, egybehangzó kérelme alapján, illetve nincs helye szünetelésnek akkor sem, ha az érdemi tárgyalást valamennyi fél elmulasztja, vagy az érdemi tárgyaláson megjelent egyik fél sem kívánja az ügy tárgyalását, és a mulasztó fél egyik esetben sem kérte a tárgyalás távollétében történő megtartását, ezekben az esetekben ugyanis a bíróság az eljárást hivatalból megszünteti. A szünetelést megalapozó egyéb körülmények fennállta esetén a szünetelés időtartama maximum egy hónap lehet.

⁵⁹ BALOGH i.m. 3.1. pont

⁶⁰ WOPERA (szerk.) i.m. 531. §-hoz 3. pont

Fontos kiemelni, hogy a végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránti per - értelemszerűen - kihatással lehet a folyamatban lévő végrehajtási eljárásra, így a Pp. lehetőséget ad arra, hogy a perben eljáró bíróság a végrehajtást erre irányuló kérelemre felfüggeszse.

A bíróság a keresetlevelet - annak az alperes részére történő kézbesítésével egyidejűleg - az ügyben eljáró végrehajtónak is megküldi még hozzá azzal, hogy nyilatkozzon az általa lefolytatott eljárási cselekményéről és az eljárással kapcsolatban felmerült költségeiről, díjáról, valamint az azokat megalapozó körülményekről. A bíróságnak továbbá a tárgyalás határnapjáról a végrehajtót értesítenie kell. Szintén az eljárás gyorsaságát hivatott elősegíteni az a szabály, miszerint az ellenkérelem, illetve a viszontkereset előterjesztésére vonatkozó határidő mindössze tizenöt nap. Az írásbeli ellenkérelem benyújtására előírt határidőt legfeljebb tizenöt nappal lehet meghosszabbítani. A perfelvétel során további írásbeli perfelvétel elrendelésének nincs helye, továbbá a tárgyalási időköz nyolc nap.

4.1.5. A bíróság döntése

A bíróság a döntése irányulhat a kereset elutasítására, ebben az esetben az esetlegesen felfüggesztett végrehajtás folytatását is elrendeli a bíróság. Amennyiben a bíróság a keresetnek helyt ad, úgy a végrehajtó a végrehajtást érdemi befejezéssel lezárja. Korlátozás esetén pedig a végrehajtás arra a részre folyik tovább, amelyre nézve a bíróság az eljárást korlátozta. A bíróság ítélete ellen természetesen fellebbezésnek van helye, amelyet a másodfokon eljáró törvényszék szintén soron kívül bírál el.

Amennyiben a végrehajtó a bíróság felhívására a per előterjesztette nyilatkozatát és abban a végrehajtás során felmerült költségeit megjelölte, akkor a bíróság a végrehajtást megszüntető ítéletében rendelkezik a végrehajtási költségek összegéről és megtérítéséről is. A bíróság ítélete ellen a végrehajtási költségek vonatkozásában a végrehajtó is fellebbezhet. Fontos kiemelni, hogy amennyiben a végrehajtó a költségekről nem nyilatkozik, a bírói gyakorlat úgy tekinti, hogy nem tart igényt további költségre, díjra. Gyakran előfordul ugyanis, hogy mire a végrehajtás-megszüntetési és -korlátozási per megindul, a végrehajtó behajtott már akkora összeget, amely fedezi a végrehajtási költségeket, különös tekintettel arra, hogy először ezeknek kell megtérülniük.⁶¹

⁶¹ WOPERA i.m. 537. §-hoz d) pont

4.2. A végrehajtási igényper

A végrehajtási igényper célja, hogy a végrehajtási eljárás során olyan harmadik személy - akivel szemben a végrehajtandó követelés megfizetése érdekében végrehajtható okirat kiállítására, illetve végrehajtás elrendelésére nem került sor, így a végrehajtandó követelésért az adóssal egy sorban nem felel - is tudja érvényesíteni a jogait, aki a végrehajtó által lefoglalt vagyontárgyra a tulajdonjoga vagy más olyan joga alapján tart igényt, amely akadályát képezi a lefoglalt vagyontárgy végrehajtás során történő értékesítésének.

Nem tarthat igényt a lefoglalt vagyontárgyra az, aki a végrehajtandó tartozásért az adóssal egysorban felel. Ugyanakkor a házastárs, akinek a felelőssége csak a közös vagyonból rá eső vagyoni hányad erejéig áll fenn, igényt tarthat a lefoglalt különvagyon tárgyára. A haszonélvező a haszonélvezeti joggal terhelt ingatlan foglalás alóli feloldását nem kérheti. Közös tulajdonban lévő vagyontárgy foglalás alóli feloldását bármelyik tulajdonostárs önállóan is kérheti.⁶²

Fontos kiemelni, hogy különbséget kell tennünk halasztó hatályú és nem halasztó hatályú igényper között. Halasztó hatályú igényperről akkor beszélünk, ha az igényper jogszabályban meghatározott határidőn belül megindításra kerül, vagyis ingóvégrehajtás esetén az ingóság foglalásától számított nyolc napon belül, míg ingatlan végrehajtás esetén a végrehajtási jog bejegyzéséről szóló határozatnak a végrehajtó részére történő kézbesítésétől számított nyolc napon belül, illetőleg meghatározott ingóság kiadása iránti végrehajtásban az ingóság átadásától számított 15 napon belül.

A végrehajtási igényper esetén az a bíróság rendelkezik illetékességgel, amelynek területén a foglalás történt. Ingatlanigényper esetében az ingatlan fekvése szerinti bíróság kizárólagosan illetékes.

A per felperese az igénylő, az a személy, aki a lefoglalt vagyontárgyra tulajdonjoga vagy más olyan joga alapján tart igényt, amely a végrehajtás során történő értékesítésnek akadálya. Az igényper alperese minden esetben a végrehajtást kérő, ha a vagyontárgyat több végrehajtást kérő javára foglalták le, akkor a végrehajtást kérők. Ebben az esetben a pert valamennyi végrehajtást kérő ellen meg kell indítani, a Pp. 36. §-ában körülírt kényszerű pertársaság keletkezik.

⁶² Pp. 538. § (2) bekezdés

Fontos kiemelni, hogy a végrehajtási igényperben az alperes speciális helyzetben van, erre tekintettel a jogszabály a perköltség-viselését illetően eltérő szabályt fogalmaz meg a keresetnek helyt adó ítélet esetén. Ennek értelmében, ha a felperes keresete alaposnak bizonyul, a végrehajtást kérő alperes csak akkor viseli a perköltséget, ha a foglalásnál jelen volt, és rosszhiszemű magatartást tanúsított.

Igényper esetén felfüggesztésnek kizárólag az igényelt vagyontárgy tekintetében lehet helye, vagyis a per a teljes végrehajtást nem akasztja meg.

Ha a bíróság az igénykeresetnek helyt ad, az igényelt vagyontárgyat feloldja a foglalás alól. A gyakorlatban előfordul, hogy az ítélethozatal időpontjában az igényelt vagyontárgy már nincs meg, azt a végrehajtó már értékesítette. Ez általában nem halasztó hatályú igényper esetén fordul elő, amikor a felperes a per során a végrehajtás felfüggesztését sem kérte, vagy kérelmére az értékesítést követően került felfüggesztésre a végrehajtás, így a lefoglalt vagyontárgy értékesítésének eljárásjogi akadálya nem volt. Ha a vagyontárgy értékesítéséből befolyt összeg a végrehajtói letéti számlán rendelkezésre áll, akkor ennek az összegnek a felperes részére történő kiutalását rendeli el a bíróság. Hangsúlyozandó, hogy igényper sikerrel addig indítható, amíg a bíróság a lefoglalt vagyon feloldásáról vagy az értékesítés során befolyt összeg kiutalásáról rendelkezni tud. A végrehajtási eljárás befejezését követően az, aki egyébként igénykereset indítására jogosult lett volna, nem léphet fel a végrehajtást kérővel szemben a jogalap nélküli gazdagodás megtérítése iránti igényvel. Ugyanakkor az, aki igényper indítására jogosult lett volna a végrehajtási eljárás eredményes vagy részben eredményes befejezése után, az adóssal szemben érvényesítheti igényét, figyelemmel arra, hogy a gazdagodás, a vagyontelodás az adós javára következett be azáltal, hogy nem az adós vagyontárgyának értékesítése miatt szűnt meg, illetve csökkent az adós tartozása.⁶³

4.3. A foglalás tűrése iránti per

A Vht. alapján amennyiben valószínűsíthető, hogy az adós tulajdonában álló ingóság a feleken kívül álló harmadik személynél van, a végrehajtó a harmadik személyt felhívja, hogy nyilatkozzon arról, hogy nála van-e a felhívásban megjelölt ingóság és milyen jogcímen, elismeri-e az adósnak az ingóságra vonatkozó tulajdonjogát, továbbá, hogy tart-e valaki igényt az ingóságra és milyen

⁶³ BH2013. 274

jogcímen. Amennyiben a harmadik személy a nyilatkozatot elmulasztotta, vagy az adós tulajdonjogát nem ismerte el, a végrehajtást kérő pert indíthat ellene a foglalás tűrése iránt.

A foglalás tűrése iránti perre is járásbírók rendelkeznek hatáskörrel, azonban tekintettel arra, hogy a Pp. itt nem ír elő illetékességi szabályokat, ezért a Pp. általános illetékességi szabályai lesznek irányadóak az illetékesség megállapításánál. A foglalás tűrése iránti perben minden esetben a végrehajtást kérő a felperes, az alperes pedig az ingóságot birtokló harmadik személy.

A perköltség viselés szabályaival kapcsolatban a Pp. annyiban határoz meg speciális szabályokat, hogy amennyiben a harmadik személy a végrehajtó felhívása ellenére az adós ingóságára vonatkozó nyilatkozatot elmulasztotta, a végrehajtást kérő perköltségét a per eredményére tekintet nélkül köteles megtéríteni.

4.4. A követelés behajtása iránti per

A Vht. alapján, ha az adósnak harmadik személlyel szemben követelése van, illetőleg az adós harmadik személlyel olyan szerződést kötött, amelyből később követelése – ide nem értve az adós munkabérét – keletkezik, akkor a végrehajtó a követelést lefoglalja, egyúttal felhívja a harmadik személyt, hogy nyilatkozzon, hogy elismeri-e a követelést, illetőleg a később keletkező követelésről szóló szerződést, a követelés mikor esedékes, valamint tart-e valaki igényt a követelésre és milyen jogcímen. A harmadik személy a felhívás kézbesítése után a követelést sem az adós, sem más javára nem teljesítheti, hanem köteles legkésőbb az esedékesség napján a követelés összegét befizetni a végrehajtói letéti számlára, illetőleg köteles a követelés tárgyát bírósági letétbe helyezni. Amennyiben a harmadik személy a követelést, illetőleg a róla szóló szerződést nem ismerte el, vagy a végrehajtó felhívására nem nyilatkozott, illetve a letétbe helyezést elmulasztotta, a végrehajtást kérő a harmadik személy ellen pert indíthat a követelés behajtása iránt.⁶⁴ A követelés behajtása iránti perben a felperes a végrehajtást kérő, míg az alperes az adós „adósa”, a törvény szóhasználatával élve a harmadik személy lesz.

⁶⁴ Vht. 110-113. §

4.5. A végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás engedélyezése iránti per

Gyakran előfordul, hogy a végrehajtó az ingó vagy ingatlan foglalásakor tudomást szerez arról, hogy az adott vagyontárgyon a végrehajtást kérő személyétől eltérő, harmadik személynek zálogjoga áll fenn. Ilyen esetben a Vht. alapján a végrehajtó haladéktalanul tájékoztatja a zálogjog jogosultját arról, hogy a folyó végrehajtási eljárásban tizenöt napos határidővel érvényesítheti a zálogjogból fakadó igényét, és ezzel bekapcsolódhat a végrehajtásba. A kérelmet a zálogjogosult végrehajtónál terjesztheti elő, a végrehajtó pedig a kérelmet haladéktalanul, de legkésőbb annak kézhezvételét követő munkanapon továbbítja a végrehajtást fogantatosító bírósághoz. A végrehajtást fogantatosító bíróság dönt a bekapcsolódás tárgyában, amennyiben a zálogjogosult végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás iránti kérelmét azért utasítja el, mert az adós vagy végrehajtást kérő a zálogjoggal biztosított követelés jogalapját és összecszerűségét vitatta és állítását valószínűsítette, úgy a zálogjogosult a végrehajtást fogantatosító bíróság előtt végrehajtási eljárásba történő bekapcsolódás engedélyezése iránti per kezdeményezhet. A per felperese tehát a zálogjogosult lesz, míg az alperes a jogalapot vagy összecszerűséget vitató fél, azaz alperes az adós, illetve a végrehajtást kérő egyaránt lehet.

Záró gondolatok

Ahogy arra már a bevezetőben is utaltam alapvető alkotmányos érdek a bírósági határozatok tiszteletben tartása, az abban foglaltak nem teljesítése esetén annak kikényszerítése, végrehajtása. Szintén alapvető követelmény minden eljárásban a jogorvoslathoz való jog érvényesülése. Az írásomban bemutattam a bírósági végrehajtás igen széles körű jogorvoslati rendszerét, az igénybevehető jogorvoslatok közül kiemelt jelentőséggel foglalkoztam a végrehajtási kifogással, mely a végrehajtási eljárás egyik legfontosabb jogorvoslati eszköze. Figyelemmel arra, hogy végrehajtási kifogás szinte valamennyi végrehajtói intézkedéssel szemben előterjeszthető, így nem lehet tipizálni őket, ugyanakkor vannak olyan végrehajtói intézkedések, amelyekkel szemben gyakrabban élnek végrehajtási kifogással. Meggyőződésem, hogy a végrehajtási kifogás elbírálása az egyik legösszetettebb és legnagyobb felelősséggel járó döntési terület a bírósági titkári munkában.

Összességében megállapítható, hogy a végrehajtási eljárás során számos jogorvoslat vehető igénybe mind a végrehajtás elrendelése, mind pedig a végrehajtás fogantatosítása során. Ugyanakkor

figyelemmel arra, hogy a végrehajtási eljárásban más szervek is részt vehetnek, a Vht. jogorvoslatot biztosít ezen szerveknek a végrehajtás során folytatott eljárásával szemben is. Megállapítható, hogy a jogalkotó szinte minden érintett fél számára biztosít valamilyen jogorvoslati lehetőséget - még akkor is, ha az adott fél nem része az alapeljárásnak, de érdekeit a végrehajtás érinti (például harmadik személyek vagy zálogjogosultak esetében). A nemperes jogorvoslati formák mellett a polgári perrendtartás szerinti végrehajtási perek is rendelkezésre állnak, amelyek szélesebb bizonyítási lehetőségeket nyújtanak.

Irodalomjegyzék

- Árva Zsuzsanna: Nagykomentár Magyarország Alaptörvényéhez. Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2025.
- Balogh Boglárka: A végrehajtás megszüntetése, korlátozása iránt indított perek kialakulása és hatályos szabályozása. Miskolci Jogi Szemle 2023/2., 162-179. oldal
- Brartiné Boda Gréta: A végrehajtási eljárás során igénybe vehető jogorvoslatok, különös tekintettel a végrehajtási kifogásra. Glossa Iuridica 2021/1-2., 97-126. oldal
- Dr. Dánielné dr. Kiss Ildikó: A polgári perrendtartás szabályainak alkalmazása a bírósági végrehajtás során. JURA, 2021/1., 86-103. oldal
- Dr. Kapa Mátyás - Dr. Szőke Zsuzsanna: A bírósági végrehajtásról szóló törvény magyarázata II. kötet; Magyar Hivatalos Közlönykiadó; Budapest, 2006.
- Dr. Pataki János István: A bírósági végrehajtási eljárás rendszere és a végrehajtó szervezet Magyarországon. Történeti előzmények, a szabályozás bemutatása, a főbb problémáinak bemutatása és értékelése. Doktori értekezés. Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar. Budapest, 2020.
- Dr. Szabó Tamás: A végrehajtást elrendelő bíróság feladata a végrehajtandó határozat jogerősítő záradéknak törlése esetén. Magyar Jog 2012/4. 245-247.
- Frank Ignác: A közigazgatás törvénye Magyarhonban. Második rész. Buda, 1846.
- Gelencsér Dániel - Udvary Sándor: A bírósági végrehajtásról szóló törvény és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2021.
- Gyovai Márk: A végrehajtási lap visszavonásának gyakorlata - különös tekintettel a végrehajtó jelentésére. Közjegyzők Közlönye 2015/2. 22-39. oldal
- Juhász Eszter: A végrehajtási kifogás új szabályainak margójára. Jog-Állam-Politika 2012/3., 131-142. oldal
- Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárásjog. Osiris kiadó. Budapest, 2014.
- Kuncz Ödön: A magyar kereskedelmi- és váltójog tankönyve. Budapest, Grill Kuncz; 1938.
- Lukács Tamás - Martonovics Bernadett - Schadl György (szerk.): Nagykomentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez. Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2025.

- Németh Zoltán György: A jogorvoslathoz való jog érvényesülése a végrehajtási eljárásban. Debreceni Jogi Műhely 2011/1. 49-76. oldal
- Sáriné dr. Simkó Ágnes (szerk.): A megújult bírósági végrehajtás. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest, 2001.
- Vida István: A bírósági végrehajtás. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest 1978.
- Wopera Zsuzsa (szerk.): Nagykomentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez. Wolters Kluwer Hungary Kft., Budapest, 2025.

Hivatkozott jogegységi határozatok, bírósági határozatok és állásfoglalások

- 1/2023. Jogegységi határozat
- 3157/2014. (V.23.) AB határozat
- 3218/2014. (IX. 22.) AB határozat
- BDT 2009. 2038
- BDT 2012. 2832
- BDT 2014. 3124
- BH 1999. 315
- BH 2001. 47
- BH 2008. 120
- BH 2013. 274
- Civilisztikai Kollégiumvezetők 2013. május 8-10-ei Országos Tanácskozásának 20. állásfoglalása c) pont
- Civilisztikai Kollégiumvezetők 2014. május 21-23-ai Országos Tanácskozásának 19. állásfoglalása
- Civilisztikai Kollégiumvezetők 2018. június 20-21-ei Országos Tanácskozásának 63. állásfoglalása
- Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 16-ai Országos Tanácskozásának 2. állásfoglalása
- Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 16-ai Országos Tanácskozásának 6. állásfoglalása
- Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 16-ai Országos Tanácskozásának 3. állásfoglalása
- Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 16-ai Országos Tanácskozásának 65. állásfoglalása
- Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. április 16-ai Országos Tanácskozásának 70. állásfoglalása

- Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. március 16-ai Országos Tanácskozásának 39. állásfoglalása
- EBH 2011. 2322
- Kúria Pfv.20.598/2018/5.
- Legfelsőbb Bíróság Pfv.20173/2008/4.